

مؤسسة شاليم | The Shalem Fund
لتطوير خدمات للأشخاص ذو
التخلف العقلي في السلطات المحلية | for Development of Services for People with
Intellectual Disabilities in the Local Councils
פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות

הערכת מאפייני הסביבה הפיסית במסגרות דיור של דיירים מבוגרים עם פיגור שכלי

ד"ר ארכ' יוסיפיה מיכלק

מחקר זה נערך בסיוע מענק מחקר מקרן שלם
הקרן לפיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית ברשויות המקומיות

2012

הבעות תודה

שלוחה תודה לכל האנשים אשר סייעו ותרמו לביצוע המחקר.
איסוף הנתונים שהתאפשר בזכות שיתוף פעולה של מנהלי ואנשי הצוות בהוסטלים,
ובזכות הדיירים שענו על השאלות ותרמו למסקנות המחקר.

תוכן עניינים

תקציר

1	1. מבוא	1
1	1.1 כללי	1
1	1.2 מטרות המחקר	1
2	1.3 שאלות המחקר	2
2	1.4 סקירת ספרות	2
5	2. שיטת המחקר	5
5	2.1 כללי	5
5	2.2 אוכלוסיית המחקר	5
5	2.3 המדגם	5
7	2.4 כלי המחקר	7
	2.4.1 רשימת 130 הפריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים לדיירים מזדקנים עם פיגור שכלי	7
7	2.4.2 שאלוני המחקר	7
9	2.5 איסוף הנתונים	9
9	2.6 ניתוח הנתונים	9
11	3. ממצאים	11
11	3.1 כללי	11
	3.2 הערכה אובייקטיבית – מידת קיום הנחיות תכנון של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים למזדקנים	15
15	3.2.1 מידת קיום הנחיות תכנון של מאפייני הסביבה הפיסית לפי היבטי תכנון אדריכלי	15
17	3.2.2 מידת קיום הנחיות תכנון כלליות של מאפייני הסביבה הפיסית	17
	3.3 הערכה סובייקטיבית - מידת שביעות רצון אצל המשתמשים, הדיירים ואנשי הצוות, ממאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים	19
20	3.3.1 שביעות רצון הדיירים ממאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים	20
23	3.3.2 שביעות רצון אנשי הצוות ממאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים	23
24	3.4 הערכת רמת הרווחה של הדיירים בהוסטלים	24
26	3.5 העדפות אישיות של דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי לגבי עיצוב פנים וריהוט בהוסטלים	26
28	4. דיון	28
28	4.1 נוחות אקלימית ונוחות אקוסטית לדיירים מזדקנים	28
31	4.2 הוסטלים חדשים והוסטלים ישנים	31
32	5. סיכום, מסקנות והמלצות	32

32	5.1 מסקנות.....
	5.2 המלצות להתאמת הסביבה הפיסית בהוסטלים לצרכים מיוחדים של דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי.....
34	5.3 ההשלכות היישומיות של המחקר.....
36	5.4 רשימת אנשי מקצוע והשטח להם רוצה החוקר להציג את תוצאות המחקר.....
36	5.5 המלצות למחקרי המשך.....
37	רשימת מקורות.....
40	נספחי המחקר.....
	נספח א': רשימת 130 פריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים לדיירים מזדקנים עם פיגור שכלי מתוך הנחיות תכנון קיימות, לפי היבטים של תכנון אדריכלי.....
40	נספח ב': הנחיות לראיון אנשים עם פיגור שכלי לפי קמינס.....
45	נספח ג': דו"ח הערכת סביבה פיסית לכל הוסטל שבמדגם.....
47	1. הערכת סביבה פיסית בהוסטל דולב, אשקלון.....
47	2. הערכת סביבה פיסית בהוסטל אקים בת-ים.....
49	3. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית נווה חן, חדרה.....
50	4. הערכת סביבה פיסית בהוסטל טשרניחובסקי, חיפה.....
53	5. הערכת סביבה פיסית בהוסטל עיר השמש, תל אביב.....
56	6. הערכת סביבה פיסית בהוסטל לוויטה, תל אביב.....
58	7. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית אנדרו, ראש"צ.....
60	8. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית אריה, הוד השרון.....
62	9. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית חלומי, אקים רעננה.....
63	10. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית נחליאל, נתניה.....
65	11. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית קשר, עכו.....
67	12. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית רעות, הוד השרון.....
70	13. הערכת סביבה פיסית בהוסטל יעלים א', רמת גן.....
72	14. הערכת סביבה פיסית בהוסטל יעלים ב', רמת גן.....
74	15. הערכת סביבה פיסית בהוסטל רמת טבריה, טבריה.....
76	16. הערכת סביבה פיסית בהוסטל ותיקים, רחובות.....
78	17. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית אלמוג, מט"ב אשדוד.....
80	18. הערכת סביבה פיסית בהוסטל מערך דיור, עפולה.....
83	19. הערכת סביבה פיסית בהוסטל נורדאו, פתח תקוה.....
86	20. הערכת סביבה פיסית בהוסטל ראש העין, ראש העין.....
88	

Abstract

רשימת טבלאות

- טבלה 1 : רשימת ההוסטלים במדגם.....6
- טבלה 2 : מצבי רווחה וסקלולם להערכת רמת רווחה 10
- טבלה 3 : אינפורמציה על כל הדיירים בהוסטלים שבמדגם 11
- טבלה 4 : מאפייני הדיירים ואנשי הצוות שבמדגם 13
- טבלה 5 : מידת קיום הנחיות תכנון של תצפיות ומדידות לפי היבטי תכנון אדריכלי 16
- טבלה 6 : שכיחות קיום הנחיות תכנון של פריטים של הנחיות תכנון כלליות.....18
- טבלה 7 : מספר חדרי שינה, חדרי אמבטיה ושירותים בהוסטלים 18
- טבלה 8 : שכיחות קיום הנחיית התכנון בכל ההוסטלים ושכיחות "שביעות רצון גבוהה" בקרב הדיירים, לפי אזורי הבניין.....20
- טבלה 9 : שכיחות קיום הנחיות תכנון בהוסטלים ושכיחות "שביעות רצון גבוהה" בקרב הדיירים, לפי היבטי תכנון אדריכלי 22
- טבלה 10 : שכיחות "שביעות רצון גבוהה" בקרב אנשי צוות 24
- טבלה 11 : התפלגות השילובים לפי מצבי הרווחה וסקלולם להערכת רמת רווחה 25
- טבלה 12 : העדפות אישיות של דיירים לגבי צבעים בעיצוב פנים 26
- טבלה 13 : מדידות אקלימיות ומדידות אקוסטיות בהוסטלים 29
- טבלה 14 : הוסטלים חדשים שאוכלסו החל משנת 2004 לפי דרוגם בהערכת רמת רווחה 31
- טבלה 15 : ציוני הערכת רמת הרווחה מול ציוני הערכה אובייקטיבית בהוסטלים 32

תקציר

המחקר עוסק בהערכה של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים של דיירים מבוגרים עם פיגור שכלי לגבי מידת התאמתם לצרכיהם המיוחדים של הדיירים המזדקנים.

המחקר התחיל בשנת 2009 ולאחר הפסקה הושלם בשנת 2012.

חשיבות המחקר בשימוש בהערכה אובייקטיבית בשילוב עם הערכה סובייקטיבית להערכת רמת הרווחה בהוסטלים לדיירים מזדקנים עם פיגור שכלי. הבסיס למחקר הינה ההנחה שיש מקום לשתף אנשים עם פיגור שכלי בתהליך עיצוב הסביבה בה הם חיים. כדי לדעת מה מעדיפים אנשים עם פיגור שכלי או ממה הם שבעי רצון, ניתן לקבל מהם תשובות אמינות, במידה ונעשה שימוש בשאלון המותאם לראיון אנשים עם פיגור שכלי.

כלי המחקר פותח במסגרת מחקר להערכת הסביבה הפיסית של מערכות השירותים לקשישים בישראל, והותאם למחקר הנוכחי.

המחקר נערך על מדגם של 20 הוסטלים למבוגרים עם פיגור שכלי במגזר היהודי, בהם מתגוררים לפחות 2 דיירים בני 40 שנה ומעלה. המדגם כולל 8 הוסטלים חדשים שאוכלסו החל משנת 2004, ו-12 הוסטלים ישנים שאוכלסו לפני שנת 2004. בפריסה גיאוגרפית בכל רחבי הארץ:

צפון - 5 הוסטלים, מרכז - 12 הוסטלים, דרום - 3 הוסטלים.

איסוף הנתונים התבצע באמצעות תצפיות ומדידות ובאמצעות ראיונות אישיים.

ראיונות אישיים עם 20 מנהלי הוסטלים נערכו לקבלת אינפורמציה אודות הדיירים. כמו כן, נתבקשו מנהלי הוסטלים להשלים את המידע אודות קיום הנחיות תכנון של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים.

במסגרת הערכה אובייקטיבית נערכו תצפיות ומדידות על פריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בכל הוסטל שבמדגם: בסביבת הבניין, חצר הבניין, חוץ הבניין ופנים הבניין. נבחנו קיום הנחיות תכנון לבניית הוסטלים למזדקנים אשר רוכזו מתוך ספרות, תקנים ותקנות. כגון: נגישות דיירים מזדקנים בכיסאות גלגלים בליווי מטפל, תכנון אקוסטי המותאם לשינויים בכושר השמיעה בגיל הזקנה. הממצאים הוצגו לפי שבעה היבטים של תכנון אדריכלי: מערך פונקציונלי, ממדים גיאומטריים, בטיחות ונגישות, נוחות אקלימית, נוחות אקוסטית, נוחות ראייה, עיצוב פנים וריהוט.

במסגרת הערכה סובייקטיבית של מאפייני הסביבה הפיסית נערכו ראיונות אישיים עם המשתמשים, אנשי צוות ודיירים, אשר נבחרו ע"י מנהלי הוסטלים, לבחינת שביעות רצונם מפריטים של מאפייני הסביבה הפיסית. רואיינו 20 אנשי צוות ו-40 דיירים מגיל 40 ומעלה, עם פיגור שכלי קל ובינוני, בעלי כושר ורבלי, גבר ואישה בכל הוסטל.

הערכת רמת הרווחה בהוסטלים התקבלה משילוב של הערכה אובייקטיבית עם הערכה סובייקטיבית. בשלושת המקומות הראשונים בדירוג הוסטלים, גם לפי הערכה אובייקטיבית וגם לפי הערכת רמת הרווחה, נמצאים הוסטלים של אקים.

כסיכום, מוצגות מסקנות והמלצות להתאמת הסביבה הפיסית בהוסטלים לצרכים מיוחדים של דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי.

1. מבוא

1.1 כללי

המחקר עוסק בהערכה של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים של דיירים מבוגרים עם פיגור שכלי לגבי מידת התאמתם לצרכיהם המיוחדים של הדיירים המזדקנים. המחקר הנוכחי מהווה המשך והרחבה למחקר של שוורץ, מיכלק (2007). המחקר התחיל בשנת 2009, ולאחר הפסקה, הושלם בשנת 2012.

העלייה בתוחלת החיים של אנשים עם פיגור שכלי ובמקביל במספר הדיירים המזדקנים במסגרות דיור לאנשים עם פיגור שכלי, יצרו צורך במסגרת דיור ייעודיות.

מבין מסגרות הדיור, המחקר הנוכחי עוסק בהוסטלים בלבד, מאחר ולגבי הוסטלים קיימות דרישות תכנון אדריכליות ספציפיות.

הוסטל מוגדר כמסגרת דיור המיועדת ל- 16-24 דיירים, וממוקם במבנה נפרד בשכונת מגורים. כאשר לפחות איש צוות אחד נמצא בכל עת שהות הדיירים בהוסטל.

המחקר יקדם את הידע בתחום התאמת הסביבה הפיסית בהוסטלים לצרכים המיוחדים של הדיירים המזדקנים להעלאת רמת הרווחה ולשיפור איכות החיים שלהם.

תופעת ההזדקנות של אנשים עם פיגור שכלי דומה לזו המתרחשת בקרב כלל האוכלוסייה, אך אפיוניה ייחודיים (McNellis, 1997).

ממחקרם של בן-נון, נאון, ברודסקי, ומנדלר (2008) עולה כי אנשים רבים בני 40 ומעלה, נחשבים כאנשים מזדקנים. ממצאי הוועדה בנושא הזדקנות האדם עם פיגור שכלי במעונות הפנימייה של "האגף לטיפול באדם המפגר" היו שיש לפתח מודל ספציפי למעון המתאים למתן מענה לצרכים מיוחדים של מזדקנים עם פיגור שכלי, מאחר ומסגרות דיור שתוכננו לאנשים מבוגרים עם פיגור שכלי מגיל 21, אינם מתאימים לדיירים מזדקנים החיים באותן מסגרות דיור יחד עם אנשים צעירים יותר.

רציונל המחקר

רציונל המחקר הוא שככל שמאפייני הסביבה הפיסית מותאמים יותר לצרכים המיוחדים של הדיירים המזדקנים עם פיגור שכלי, כאשר הסביבה הפיסית תאפשר את פעילויות המשתמשים, דיירים ואנשי צוות, ותהיה לשביעות רצונם, תעלה רמת הרווחה, ותשופר איכות החיים שלהם.

הערכת רמת רווחה של דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי בהוסטלים תעשה מתוך שילוב של הערכה אובייקטיבית עם הערכה סובייקטיבית של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים.

בבסיס המחקר קיימת ההנחה שיש מקום לשתף אנשים עם פיגור שכלי בתהליך עיצוב הסביבה בה הם חיים, ואם רוצים לדעת מה הם מעדיפים או ממה הם שבעי רצון, ניתן לקבל מהם תשובות אמינות, במידה ונעשה שימוש בשאלון המותאם לראיון אנשים עם פיגור שכלי.

1.2 מטרת המחקר

מטרת מחקר ראשונה -

הערכה אובייקטיבית של מידת קיום הנחיות תכנון למזדקנים בפריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים.

מטרת מחקר שנייה -

הערכה סובייקטיבית של שביעות רצון המשתמשים, דיירים ואנשי צוות, ממאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים.

מטרת מחקר שלישית -

שילוב הערכה אובייקטיבית עם הערכה סובייקטיבית להערכת רמת הרווחה של דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי ממאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים.

מטרת מחקר רביעית -

זיהוי העדפות אישיות של דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי לגבי פריטים של עיצוב פנים וריהוט בהוסטלים.

1.3 שאלות המחקר

שאלת מחקר ראשונה -

באיזו מידה פריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים מקיימים הנחיות תכנון למזדקנים?

שאלת מחקר שנייה -

מהי מידת שביעות רצון אצל המשתמשים, דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי ואנשי הצוות, ממאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים?

שאלת מחקר שלישית -

מהי רמת הרווחה של דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי ממאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים?

שאלת מחקר רביעית -

מהן העדפות אישיות של דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי לגבי פריטים של עיצוב פנים וריהוט בהוסטלים?

1.4 סקירת ספרות

איכות חיים אצל דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי

תהליך ההזדקנות מלווה בשינויים גופניים, שכליים, רגשיים וחברתיים, המגבירים את תלותו של האדם הזקן בסביבה. השפעתם של מאפיינים סביבתיים על איכות חייהם של אנשים עם פיגור שכלי נחקרה כדי להעריך את ההתאמה שבין אדם לסביבתו (Perry & Felce, 2005), ובמיוחד לגבי אנשים מבוגרים עם פיגור שכלי (Heller, Miller & Hsieh, 2002).

תחושת ביתיות

מתוך (Heller, Miller & Hsieh, 2002), עולה כי מסגרות דיור בעלות אופי ביתי השפיעו טוב יותר על איכות החיים של הדיירים מאשר מסגרות בעלות אופי מוסדי. נמצא כי דיירים אשר גרו במסגרות בעלות אופי ביתי נטו להיות מעורבים יותר בפעילויות משק בית ובפעילויות חברתיות קהילתיות (Egli, Feurer, Roper & Thompson, 2002). תחושת הביתיות נמצאה משפיעה גם על גישת הצוות כלפי הדיירים המסייעת להשתלבותם של הדיירים בפעילויות. מאפייני סביבה פיסית שנחקרו בהקשר לתחושת הביתיות היו היבט של תכנון אקלימי ובמיוחד לחות, והיבט של תכנון אקוסטי ובמיוחד רמות רעש (Egli, Feurer, Roper, & Thompson, 1999).

בטיחות ונגישות לגיל הזקנה

ככל שחלה ירידה בתפקודו של האדם עם הגיל יש לאפשר נגישות נוחה ולמנוע נפילות בגלל מכשולים בסביבה הפיסית. נפילות מתרחשות בזמן הליכה בצעדים קטנים ומהירים, בזמן פניה ובעת השענות קדימה ומטה על מנת לבצע פעולה כגון פתיחת מגירה תחתונה של ארון מטבח תחתון, מעידה על מדרגה והחלקה על משטח רטוב. דרושים אמצעים לצורך התרעה מפני מכשולים, כגון: פסי אזהרה בקצה המדרגות.

נוחות אקלימית בגיל הזקנה

דרישות לנוחות אקלימית של האדם הזקן שונות משל הצעיר. בגלל הפרעות בוויסות חום הגוף, הזקן אינו מרגיש בשינויים בטמפרטורה ואז יכול להגיע למצב של היפותרמיה. לכן יש להתאים תנאי נוחות תרמית לזקנים, לימים המיוחדים, ימי שרב וימי קרה באמצעות התקנת מערכות חימום ומיזוג אוויר. לשם הרחקת ריחות מאזורי השירותים יש לדאוג לאוורור נאות. מאחר והמבנה נמצא בשימוש בכל שעות היום, יש לדאוג לאזורים מוצלים בחצר הבניין. יש לדאוג לקיום ת"י 1045 "בידוד תרמי של בניני מגורים".

נוחות אקוסטית בגיל הזקנה

לאנשים עם פיגור שכלי יש רגישות יתר חושית ואי יכולת לעבד נתונים חושיים המציפים אותם. לעתים הם מגיבים בצורה חריפה לרעשים. לכן, בחללים ציבוריים של הוסטלים דרוש זמן הדהוד נמוך יותר מחללים שבהם שוהים אנשים רגילים. אצל מיכלק (1998) נבחנה השפעת שינויי כושר השמיעה בגיל הזקנה אשר מקשה על תקשורת בין הדיירים הזקנים במסגרות דיור. כדי לשפר את מובנות הדיבור וליצור סביבה שקטה ושלווה, יש לדאוג להנמכת רעש רקע ולהקטנת זמן הדהוד. אחד מהפתרונות הינו באמצעות תקרה אקוסטית בחללים ציבוריים - חדר אוכל, סלון, מסדרונות. Thompson et al. (1996) בחנו את האקוסטיקה במסגרות דיור לאנשים עם פיגור שכלי והקשר שלהם עם תפישת מסגרת הדיור כמסגרת ביתית, ומדדו זמני הדהוד ורמות רעש בחדרי שינה, חדרי מגורים וחדרי אוכל. מחקרם העלה שזמן הדהוד נמצא קשור לאופי הביתי של מסגרת המגורים, ושרמות רעש נמוכות בפנים הבניין הינם במידה רבה בעלי השפעה חיובית על התנהגות הדיירים.

נוחות ראייה בגיל הזקנה

הפרמטר העיקרי הקובע את נוחות הראייה הוא רמת ההארה, הנמדדת בלוקסים. בגיל הזקנה, יש ירידה בכושר הראייה. לכן דיירים מזדקנים זקוקים לכמות אור גדולה. רמת ההארה המומלצת לחדרי שינה היא 50-100 לוקס, באזורים של פעילות כללית בסביבות 150 לוקס, מטבחים ובמקומות בהם מתבצעת קריאה ופעילות ויזואלית אינטנסיבית דרוש 500-1000 לוקס (נאמן, 1984). התאורה הטבעית החודרת לבניין דרך חלונות, עדיפה על התאורה המלאכותית בזכות התאמתה לדרישות הטבעיות של העין. כן נמצא כי תאורה טבעית מרוממת מצב רוחו של האדם. למניעת בוהק וסנוור (בוהק היא התופעה הפיסיקלית הגורמת לתחושת סנוור). דרוש להימנע ממקורות אור חזקים הנמצאים בשדה הראייה של האדם, בסביבות 45 מעלות מסביב לכיוון הצפייה, הגורמים לבוהק וסנוור הפוגעים בנוחות הראייה. חשוב לשמור על רצף של תאורה ולהימנע משינויים חריפים בתאורה. יש להתקין תאורת חוץ במעברים ובכניסה למבנה.

עיצוב פנים וריהוט

ציווד אישי לכל דייר בחדר שינה הוא : מיטה. שידה אישית. ארון. מדף לפריטים אישיים. להסבה, דרושות כורסאות עם מסעדי ידיים לעזרה בקימה מן הכיסא. לצורך התמצאות דרושה הדגשה והבלטה. לדוגמא, צבע משקוף בצבע מנוגד לרקע הקיר. מתוך שוורץ, מיכלק (2007) עולה כי דיירים צעירים בהוסטלים מעוניינים בצבעוניות שתשרה בהוסטל אוויר חמה. היו רוצים שהקירות יהיו צבועים בצבעים "חיים", בצבעי אדום וירוק, ואמרו "כשהכל לבן זה משעמם". בקשו להוסיף קישוטים ותמונות.

שיתוף דיירים עם פיגור שכלי בעיצוב הסביבה הפיסית של מסגרות דיור

נמצא כי מדדים של איכות חיים המקובלים בכלל האוכלוסייה נכונים גם עבור אנשים עם פיגור שכלי, וניתנים למדידה מבחינה אובייקטיבית וסובייקטיבית, בהקשר אישי ובהקשר של אינטראקציית אדם-סביבה. ככל שההתאמה טובה יותר בין האדם לסביבתו, גבוהה יותר איכות החיים של האדם (Schalock & al., 2002).

המדד האובייקטיבי של איכות החיים מתייחס לתנאים סביבתיים שהם סטנדרטים של מגורים : בניין מגורים ושכונת מגורים.,

לפי Moos & Lemeke (1996), סביבה פיסית מתאימה מאפשרת לדיירים לתפקד בהתאם ליכולתם המרבית, והם יביעו שביעות רצון מן הסביבה, בעוד שסביבה פיסית שאינה מתאימה - מפחיתה מתפקודם, והם יביעו חוסר שביעות רצון מן הסביבה.

יש הטוענים שאין טעם לשאול את דעתם, והחלטות בהקשר לסביבה הפיסית בה הם חיים מתקבלות בדרך כלל ע"י אחרים : אנשי שירותים, אפוטרופוס או הורים (Murray, 1996).

לפי שוורץ (2003), אנשים עם פיגור שכלי נמצאו כבעלי יכולת להעריך את שביעות רצונם מהחיים כשנעשה שימוש בכלי תשאול מתאים. ממצאי המחקר של שוורץ, מיכלק (2007) מראים שניתן ויש אפשרות לערב ולשתף אנשים עם פיגור שכלי בעיצוב סביבת המגורים שלהם.

לאור הידע שעלה מתוצאות מחקרים על דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי בארץ ובעולם אשר פורטו בסקירת הספרות, נבנה מערך המחקר הנוכחי.

2. שיטת המחקר

2.1 כללי

המחקר נערך לאחר קבלת כל האישורים הנדרשים מן "האגף לטיפול באדם המפגר" במשרד הרווחה, שהוא הגורם הממלכתי האחראי במדינת ישראל לנושא הפיגור הדואג לפתרונות דיור לאנשים עם פיגור שכלי.

למחקר שהתחיל בשנת 2009 קיים אישור מאת מר נחום עידו, מנהל השירות לדיור במשרד הרווחה, לביצוע המחקר בהוסטלים.

להמשך המחקר בשנת 2012 קיים אישור מאת ד"ר יוסף אהרונוב, מנהל תחום המחקר במשרד הרווחה, לביצוע המחקר בהוסטלים.

2.2 אוכלוסיית המחקר

אוכלוסיית המחקר הם הוסטלים למבוגרים מתוך רשימת מסגרות דיור בקהילה לדיירים עם פיגור שכלי מתאריך 3.5.2009 שנתקבלה ממשרד הרווחה - האגף לטיפול באדם המפגר.

הגדרת דיירים מזדקנים נעשתה בהמשך למחקרם של בן-נון, נאון, ברודסקי, ומנדלר (2008) בו עולה כי אנשים עם פיגור שכלי מגיל 40 ומעלה נחשבים כמזדקנים, מהסיבה שחלה ירידה בתפקודם, וכי שיעור האנשים עם פיגור שכלי הזקוקים לסיוע בפעילויות שונות, בטיפול אישי ובניידות הוא משמעותי כבר בגיל 40.

תוצאות המחקר של כרמלי (2001) איששו את ההנחה כי מבוגר עם פיגור שכלי מגלה סימני הזדקנות מוקדמת, ועם הופעת תהליכי ההזדקנות תלותו בסביבה גוברת.

גם אצל Lifshitz (2001) נמצא כי כבר בגיל 40 יכול להתחיל תהליך הזדקנותם של אנשים עם פיגור שכלי מבחינה ביולוגית, ממצאים אלו אומצו במחקר הנוכחי המתייחס כמזדקנים לאנשים עם פיגור שכלי מגיל 40 ומעלה.

2.3 המדגם

המחקר כולל 3 מדגמים:

מדגם א' - מדגם של 20 הוסטלים לדיירים מבוגרים עם פיגור שכלי שמתגוררים בהם לפחות 2 דיירים מגיל 40 ומעלה. 20 מנהלי הוסטלים רואיינו למתן אינפורמציה לגבי ההוסטלים. הוסטלים מהמגזר היהודי - בנייני הוסטלים מהמגזר הערבי לא נכללו במדגם, בגלל אי שליטה בשפה הערבית לצורך ראיונות עם דיירים.

פריסה גיאוגרפית בכל רחבי הארץ - 5 הוסטלים בצפון הארץ. 12 הוסטלים במרכז הארץ. 3 הוסטלים בדרום הארץ.

הוסטלים חדשים וישנים - 8 הוסטלים חדשים אוכלס החל משנת 2004, ו-12 הוסטלים ישנים אוכלסו לפני שנת 2004.

מדגם ב' - מדגם של אנשי צוות בהוסטלים.

רואיינו 20 אנשי צוות. בחירת המרואיינים נעשתה על ידי מנהלי הוסטלים.

מדגם ג' - מדגם של דיירים מזדקנים.

40 דיירים מגיל 40 ומעלה עם פיגור שכלי קל ובינוני, בעלי כושר ורבלי, המסוגלים ליצור תקשורת מילולית ולהשיב על שאלות המראיין. בכל הוסטל נערך ראיון עם שני דיירים - דייר ודיירת. בחירת המרואיינים נעשתה על ידי מנהלי ההוסטלים.

טבלה 1: רשימת ההוסטלים במדגם

שם ההוסטל	בעלות	שנת אכלוס ההוסטל	הוסטל חדש אוכלס החל משנת 2004	אזורי הארץ
1. דולב, אשקלון	אקים אשקלון	2008	חדש	דרום
2. אקים בת-ים	אקים בת-ים	2000		מרכז
3. בית נווה חן, חדרה, קומת מזדקנים.	אקים חדרה	1997		צפון
4. טשרניחובסקי, חיפה, בנין ישן	אקים חיפה	2007	חדש	צפון
5. עיר שמש, תל אביב	אקים תל-אביב	שנות ה-70		מרכז
6. לוויטה, תל אביב	אקים תל-אביב	2008	חדש	מרכז
7. בית אנדרו, ראשל"צ	מעונות גל	2000		מרכז
8. בית אריה, הוד השרון	קבוצת גרינברג	1992		מרכז
9. בית חלומי, רעננה	אקים רעננה	2004	חדש	מרכז
10. בית נחליאל, נתניה	משה ושרה בר לוי	1984		מרכז
11. בית קשר, עכו	יעקב גבע	1994		צפון
12. בית רעות, הוד השרון	יוחנן זיסווסר	1968		מרכז
13. יעלים א', רמת גן	דנאל	2004	חדש	מרכז
14. יעלים ב', רמת גן	דנאל	2005	חדש	מרכז
15. רמת טבריה, טבריה	איציק חממה	1989		צפון
16. ותיקים, רחובות	אקים	2004	חדש	דרום
17. בית אלמוג, מט"ב אשדוד	עיריית אשדוד	1996		דרום
18. מערך דיור, עפולה	איציק חממה	2004	חדש	צפון
19. נורדאו, פתח תקוה	בר אנוש פי"ת בע"מ תפארת עלומים	2001		מרכז
20. ראש העין, ראש העין	בר אנוש פי"ת בע"מ תפארת עלומים	1984		מרכז

מטבלה 1 עולה כי במדגם יש 8 הוסטלים של אקים, 1 הוסטל של רשות מקומית ו-11 הוסטלים בבעלות פרטית.

2.4 כלי המחקר

כלי מחקר פותח ע"י מיכלק (2003) לצורך הערכה של השפעת הסביבה הפיסית של מערכות השירותים לקשישים בישראל על איכות חיי הקשיש, תוך שימוש במדדים אובייקטיביים וסובייקטיביים, בהמשך למחקר OASIS (Daatlan & Herlofson, 2001).

התאמת כלי המחקר למחקר הנוכחי

המאפיינים הפיסיים של שבעת היבטי התכנון האדריכלי להוסטלים למזדקנים עם פיגור שכלי מפורטים באמצעות 130 פריטים. הפריטים מוערכים באמצעות שאלון תצפיות ומדידות, ובאמצעות שאלונים לאנשי הצוות ולדיירים לגבי שביעות רצונם מהפריטים.

2.4.1 רשימת 130 הפריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים לדיירים

מזדקנים עם פיגור שכלי

השלב הראשון של כלי המחקר הינו בניית Environmental checklist, רשימת 130 פריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים לדיירים מזדקנים עם פיגור שכלי באזורי הבניין: סביבת הבניין ברדיוס הליכה חצר הבניין, חוץ הבניין, פנים הבניין: חדר שינה, חדר אמבטיה ושירותים, מטבח, חדר אוכל, סלון, כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות. את רשימת 130 פריטים ראה בנספח א'. רשימת הפריטים הורכבה מתוך מקורות ספרות, תקנות, תקנים והנחיות תכנון קיימות לבנית מסגרות דיור לגיל הזקנה: חוקים, תקנים ותקנות של תכנון ובניה, ת"י 1045 "בדוד תרמי של בניני מגורים", ת"י 1918 "נגישות הסביבה הבנויה", "מדיניות, סטנדרטים, נהלים והנחיות בתחום הדיור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי", משרד הרווחה, 2003.

2.4.2 שאלוני המחקר

השלב השני של כלי המחקר הינו בניית 4 שאלונים הבוחנים את רשימת 130 הפריטים (Environmental checklist) לצורך ביצוע סקר שדה לבחינת מידת קיום הנחיות תכנון באמצעות תצפיות ומדידות וקבלת מידע לגבי שביעות הרצון מהסביבה הפיסית של המשתמשים- דיירים ואנשי הצוות.

שאלון א': ריאיון עם מנהל הוסטל

ריאיון פנים אל פנים נערך עם כל מנהל הוסטל, לקבלת אינפורמציה אודות הדיירים והסביבה הפיסית של ההוסטל. הריאיון כלל מספר שאלות פתוחות לגבי דעותיו על הסביבה הפיסית של ההוסטל.

שאלון ב': שאלון תצפיות ומדידות של מאפייני הסביבה הפיסית של הוסטל

לבחינת קיום הנחיות תכנון של הפריטים המרכיבים את מאפייני סביבה פיסית נבנה שאלון תצפיות ומדידות לגבי כל אזורי הבניין: סביבת הבניין, חצר הבניין, חוץ הבניין, ובפנים הבניין - חדרי שינה,

חדרי אמבטיה ושירותים של שני הדיירים המרואיינים, מטבח, חדר אוכל, סלון, כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות.

בכל ההוסטלים בוצעו מדידות אקלימיות לצורך מדידת טמפרטורה ממוצעת ולחות יחסית. מכשיר המדידה שנעשה בו שימוש הוא: Digital Thermo-Hygrometer עם חיישן. המכשיר הוצב באמצע החלל הנבדק, על גבי שולחן. בוצעו מדידות אקוסטיות לצורך מדידת מפלסי רעש נעשה שימוש במכשיר תקני למדידת רעש בזמן אמת (real time analyzer מדגם LD-2900).

המדידות והתצפיות נערכו באותם חללים לגביהם נשאלו הדיירים על שביעות רצונם

שאלון ג' : ראיון לבחינת שביעות רצון של איש צוות מסביבה פיסיית בהוסטל

ראיונות אישיים פנים אל פנים נערכו עם אנשי צוות. השאלון כולל שאלות סגורות ושאלות פתוחות. השאלות פתוחות מאפשרות לאנשי הצוות להשמיע את תובנותיהם לגבי שביעות רצונם מפריטים המרכיבים את מאפייני סביבה פיסיית לפי אזורי הבניין, הן מבחינתם והן מבחינת ההתאמה לדיירים.

שאלון ד' : ראיון שביעות רצון לדייר עם פיגור שכלי מסביבה פיסיית בהוסטל

ראיונות אישיים פנים אל פנים עם דיירים מזדקנים לבחינת שביעות רצונם מפריטים המרכיבים את מאפייני הסביבה הפיסיית, וכולל שאלות סגורות ושאלות פתוחות.

קיימת בעיה של נכונות להסכים עם המראיין האופיינית לאנשים עם פיגור שכלי, לכן נעשה שימוש בשאלון המותאם לראיון אנשים עם פיגור שכלי אשר נבנה לפי טכניקת ראיון של קמינס (Cummins, Lau, 2005), ראה בנספח ב'.

תשובות הדיירים לשאלות דורגו באמצעות סולם בין 3 דרגות המייצג את שביעות רצונם.

בכדי להמחיש לדייר את סולם שביעות הרצון, התשובות הוצגו באמצעות שלושה ציורי פרצופים. דרוג התשובות לכל שאלה הוא בסולם של 1-3 :

1- פרצוף עצוב (אי שביעות רצון)

2 -פרצוף ללא הבעה (שביעות רצון בינונית)

3 - פרצוף מחייך ושמח (שביעות רצון גבוהה)

תנאי הכרחי להשתתפות במחקר הייתה יכולת הדייר להבחין בשוני שבין הפרצופים ובמה שהם מייצגים.

ראיונות אישיים עם דיירים נערכו בכל אחד מהחללים לגביהם הדיירים נשאלו על שביעות רצונם מחדר שינה, חדר אמבטיה ושירותים, מטבח, חדר אוכל, סלון, מסדרון וחדר. המראיין הצביע על הפריט בחדר לגביו נשאלה השאלה.

השאלון לדייר כלל גם שאלות פתוחות לגבי שביעות רצון ממאפייני סביבה פיסיית, על מנת לאפשר לדיירים לבטא רצונות ודעות באופן חופשי יותר. השאלות הפתוחות נועדו גם לבחינת צבעים של עיצוב פנים וריהוט המועדפים על הדיירים. בהמשך למסקנות מחקר שוורץ, מיכלק (2007).

בהתאם לשיטת קמינס, במידה ודייר אמר שביעות רצון בדרוג מסוים, והצביע על פרצוף המסמל שביעות רצון בדרוג אחר התשובה שנרשמה הינה לפי ההצבעה על ציור הפרצוף. במידה ודייר אמר צבע אחד והצביע על צבע אחר, נבחר הצבע עליו הצביע.

2.5 איסוף הנתונים

הנתונים שנאספו ומוצגים במחקר נכונים לתאריך בו נערך הסקר בכל הוסטל.

איסוף הנתונים התבצע בשתי שיטות: באמצעות תצפיות ומדידות, שבוצעו ע"י אדריכלית ומהנדס בניין, ובאמצעות ראיונות אישיים עם דיירים, שבוצעו ע"י מראיין בעל ניסיון בראיון אנשים עם פיגור שכלי. אפוטרופוס של כל דייר שרואיין חתם על אישור לביצוע הראיון.

2.6 ניתוח הנתונים

השלב השלישי של כלי המחקר ניתוח נתונים לשאלונים.

ניתוח נתונים של שאלוני א'

האינפורמציה שנתקבלה בראיונות עם מנהלי ההוסטלים נערכה בטבלה 1, טבלה 3, טבלה 4, טבלה 7. דעותיהם של מנהלי ההוסטלים על מאפייני הסביבה הפיסית, צורפו לניתוחי תוכן של תשובות אנשי צוות לשאלות פתוחות לצורך הערכה סובייקטיבית.

ניתוח נתונים של שאלוני ב'

ניתוח נתונים כמותי לבחינת מידת קיום הנחיות תכנון בתצפיות ומדידות נעשה לשאלוני ב' לצורך הערכה אובייקטיבית.

ציון של הערכה אובייקטיבית של ההוסטל ניתן לכל הוסטל לפי מספר תצפיות ומדידות לגבי מידת קיום הנחיות תכנון לפי דירוג של 1-3: "קיים ולפי התקן" - 3; "קיים ולא לפי התקן" - 2; "לא קיים וחסר" - 1. סך כל הציונים שמתקבלים בכל התצפית והמדידות בכל הוסטל לגבי קיום הנחיות תכנון, סוכם בציון משוקלל לכל הוסטל.

הערכת אובייקטיבית של הסביבה הפיסית מוצגת לפי שבעה היבטים של תכנון אדריכלי המותאם לגיל הזקנה: מערך פונקציונלי, ממדים גיאומטריים, בטיחות ונגישות, נוחות אקלימית, נוחות אקוסטית, נוחות ראייה, עיצוב פנים וריהוט. יינתנו ציונים משוקללים לתצפיות ומדידות בכל היבט תכנוני..

ניתוח נתונים של שאלוני ג'

בחינת שביעות רצונם של אנשי הצוות מפריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים התקבלה מניתוח כמותי לשאלות סגורות המוצג בטבלה 10, ומניתוחי תוכן לשאלות פתוחות המוצגות לגבי לכל הוסטל בנספח ג'.

ניתוח נתונים של שאלוני ד'

בחינת שביעות רצונם של הדיירים מפריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים התקבלה מניתוח כמותי לשאלות סגורות המוצג בטבלה 9 וטבלה 10, ומניתוחי תוכן לשאלות פתוחות המוצגות לגבי לכל הוסטל בנספח ג'.

הערכת רמת הרווחה

השלב הרביעי של כלי המחקר הינו שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית של הסביבה פיסית מתוך שאלוני ב' ושאלוני ד', שילוב של נתוני תצפיות ומדידות בשטח עם שאלות סגורות בראיונות אישיים עם דיירים, להערכת רמת הרווחה של הדיירים.

השיטה בה בוצעה הערכת רמת הרווחה מוצגת בטבלה 2, והינה עיבוד והתאמה לטבלה אצל

(2001)Daatlan & Herlofson.

טבלה 2: מצבי רווחה ושקלולם להערכת רמת רווחה

הערכה סובייקטיבית			
רע (דרוג 1,2)	טוב (דרוג 3)		
אי התאמה	רווחה	טוב (דרוג 3)	הערכה אובייקטיבית
חוסר רווחה	הסתגלות	רע (דרוג 1,2)	

3. ממצאים

3.1 כללי

האינפורמציה בפרק "3. ממצאים" נכונה לתאריך ביצוע הסקר בהוסטל.

טבלה 3 וטבלה 4 מציגות את אפיוני ההוסטלים במדגם של 20 הוסטלים לדיירים מבוגרים עם פיגור שכלי שמתגוררים בהם לפחות 2 דיירים מגיל 40 ומעלה. האינפורמציה מתוך ראיונות עם מנהלי ההוסטלים (שאלוני א').

טבלה 3: אינפורמציה על כל הדיירים בהוסטלים שבמדגם

שם הוסטל	מס' דיירים להם מתוכנן הוסטל	מס' דיירים בפועל	מס' גברים	מס' נשים	מס' דיירים בגילאי 40 ומעלה	מס' דיירים מוגבלים ועצמאיים בניידות	מס' דיירים עם מכשיר שמיעה	מס' דיירים כבדי ראייה	מס' דיירים המשתמשים בתחבורה ציבורית
1. דולב, אשקלון	24	24	11	13	24	2 עם עזרי הליכה, 4 בכיסא גלגלים	2	1	2
2. אקים בת-ים	24	21	13	8	10	כולם עצמאיים.	אין	1	10
3. בית נווה חן, חדרה	20	19	10	9	כולם. (גילאי דיירים 45-77)	1 עם עזרי הליכה, 2 בכיסא גלגלים	2 עם שיתוק מוחין	1	5
4. טשרניח ובסקי, חיפה	26	25	11	14	24	2 עם הליכון, 1 בכיסא גלגלים	1	2	6
5. עיר שמש, תל אביב	16	15	9	6	כולם.	כולם עצמאיים	אין	1	12
6. לוויטה, תל אביב	16	18	9	9	17	1 עם עזרי הליכה, 1 בכיסא גלגלים	3	אין	10
7. בית אנדרו, ראשל"צ	26	25	16	9	12	כולם עצמאיים	אין	אין	9

19	אין	2	כולם עצמאיים	16	13	6	19	19	8. בית אריה, הוד השרון
23	2	1	1 עם הליכון	2	12	12	24	24	9. בית חלומי, רעננה
26	אין	2	כולם עצמאיים	גילאי דיירים 20-68	8	18	26	26	10. בית נחליאל, נתניה
6	אין	אין	כולם עצמאיים	גילאי דיירים 22-52	3	15	8 בדירה בסקר.	18 בשתי דירות	11. בית קשר, עכו
1	1	2	1 בכיסא גלגלים	20	5	20	25	25	12. בית רעות, הוד השרון
2	אין	אין	3 עם עזרי הליכה 17 עצמאיים.	11	14	10	24	24	13. יעלים א', רמת גן
5	אין	1	כל הדיירים עצמאיים	7	10	8	18	20	14. יעלים ב', רמת גן
16	1	1	כל הדיירים עצמאיים	גילאי דיירים 35-70	6	10	16	20	15. רמת טבריה, טבריה
11	אין	1	כל הדיירים עצמאיים	כולם.	10	8	18	18	16. ותיקים, רחובות
9	1	אין	2 עם עזרי הליכה	21	16	12	28	31	17. בית אלמוג, אשדוד
1	אין	אין	כל הדיירים עצמאיים	גילאי דיירים 38-63	7	5	12	14	18. מערך דיור, עפולה
24	אין	אין	כל הדיירים עצמאיים	12	8	16	24	28	19. נורדאו פתח תקוה
2	2	אין	1 עם עזרי הליכה	13	5	10	15	16	20. ראש העין, ראש העין

טבלה 4 מציגה את מאפייני 20 אנשי הצוות ו-40 הדיירים שבמדגם. רואיינו דיירים עם פיגור שכלי קל-בינוני, המסוגלים ליצור תקשורת מילולית ולהשיב על שאלות המראיין. בחירת המרואיינים נעשתה על ידי מנהל/ת ההוסטל.

טבלה 4: מאפייני הדיירים ואנשי הצוות שבמדגם

שם הווסטל	תאריך ביצוע הסקר בהוסטל	דייר ראשון מין וגיל	דייר ראשון נידות	דייר שני מין וגיל	דייר שני נידות	איש צוות מין	איש צוות תפקיד
1.דולב, אקים אשקלון	10.10.12	אישה 52	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 54	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות.	אישה	מדריכה
2.אקים בת-ים	17.10.12	אישה 52	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 51	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות.	אישה	רכזת בריאות וקידום אישי
3.בית נווה חן, חדרה	2.9.09	אישה 60	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 53	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות.	אישה	אחראית קומת מזדקנים
4.טשרניח ובסקי, חיפה	31.8.09	אישה 56	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 58	נעזר בהליכון. עיוור צבעים.	אישה	רכז דירה
5.עיר שמש, תל אביב	9.9.12	אישה 72	עצמאית. ראייה חלשה	גבר 68	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות.	אישה	מדריכה
6.לוויטה, תל אביב	9.9.12	אישה 66	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 66	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות.	אישה	אם בית
7.בית אנדרו, ראשל"צ	17.10.12	אישה 52	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 49	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות.	גבר	מדריך
8.בית אריה, הוד השרון	15.8.12	אישה 46	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	אישה 43	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות.	אישה	עובדת סוציאלית

9.בית חלומי, רעננה	14.10.12	אישה 57	נעזרת בהליכון. עם מכשיר שמיעה.	גבר 40	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות.	אישה	מדריכה
10.בית נחליאל, נתניה	24.9.09	אישה 59	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 53	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות.	אישה	רכזת חינוך
11.בית קשר, עכו	1.9.09	אישה 53	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 58	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות.	אישה	אם בית בדירת עצמאים
12.בית רעות, הוד השרון	15.8.12	אישה 68	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 46	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות.	אישה	אם בית
13.יעלים א', רמת גן	23.9.12	אישה 59	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	זכר 58	נעליים מיוחדות. ללא מוגבלויות חושיות.	אישה	מנהלת הוסטל בפועל
14.יעלים ב', רמת גן	23.9.12	אישה 46	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 44	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות	אישה	מנהלת הוסטל בפועל
15.רמת טבריה, טבריה	1.10.09	אישה 65	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	זכר 58	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות	אישה	מדריכה
16. ותיקים, רחובות	14.10.12	אישה 66	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 53	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות	אישה	מדריכה
17.בית אלמוג, מט"ב אשדוד	10.10.12	אישה 42	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	גבר 50	עצמאי. ללא מוגבלויות חושיות	אישה	מדריכה ורכזת רפואית
18.מערך דיר, עפולה	5.10.09	אישה 55	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	אישה 58	עצמאית. ללא מוגבלויות חושיות	אישה	מדריכה וטבחית

19.נורדאו	16.8.12	אישה	עצמאית.	גבר	עצמאי.	אישה	אם בית
פתח תקוה		40	ללא מוגבלויות חושיות	57	ללא מוגבלויות חושיות		
20.ראש העין, ראש העין	16.8.12	אישה	עצמאית.	גבר	עצמאי.	אישה	אם בית
		46	ללא מוגבלויות חושיות.	52	ללא מוגבלויות חושיות		

מטבלה 4 עולה כי מבין 40 הדיירים שרואיינו היו 22 נשים ו-18 גברים.
מבין 20 אנשי צוות שרואיינו היו 19 נשים ו-1 גבר.

3.2 הערכה אובייקטיבית - מידת קיום הנחיות תכנון של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים למזדקנים.

ממצאים לשאלת מחקר ראשונה מהווים הערכה אובייקטיבית של ההוסטלים.

3.2.1 מידת קיום הנחיות תכנון של מאפייני הסביבה הפיסית לפי היבטי תכנון

אדריכלי

רשימת הפריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים לדיירים מזדקנים עם פיגור שכלי נבחנה באמצעות תצפיות ומדידות. בטבלה 5 מוצג ציון להערכה אובייקטיבית לכל הוסטל שניתן לפי מידת קיום הנחיות תכנון של התצפיות והמדידות שנערכו בו.
הציון המשוקלל של מידת קיום הנחיות תכנון חושב כדלקמן:
מספר המדידות והתצפיות בהוסטל בהם נמצא "קיים לפי התקן" של הנחיות תכנון, באחוזים מכלל המדידות והתצפיות בהוסטל (שהן: "קיים לפי התקן", "קיים ולא לפי התקן" "לא קיים וחסר").
טבלה 5 מציגה את מידת קיום הנחיות תכנון של תצפיות ומדידות לפי היבטי התכנון הבאים:
מערך פונקציונלי – 8 פריטים. ממדים גיאומטריים – 4 פריטים. היבט בטיחות ונגישות – 74 פריטים (כולל, בין היתר: חניה נגישה לנכים, שביל גישה נגיש לבניין, מדרגות חיצוניות נגישות, אסלה נגישה, דלת כניסה ומסדרונות, מדרגות פנימיות נגישות, מעלית נגישה). נוחות אקלימית – 14 פריטים. נוחות אקוסטית – 4 פריטים. נוחות ראייה – 4 פריטים. עיצוב פנים וריהוט – 17 פריטים.
הציון לכל היבט תכנוני בכל הוסטל חושב כדלקמן:
מספר התצפיות בהיבט שהן "קיים לפי התקן" באחוזים מכלל התצפיות בהיבט (כלל התצפיות הוא כל התצפיות שהן "קיים לפי התקן", "קיים ולא לפי התקן" "קיים וחסר"). היבטים בהם כל התצפיות היו "קיים ולפי התקן" קיבלו את הציון המשוקלל 100.00. היבטים בהם כל התצפיות היו "קיים ולא לפי התקן" או "לא קיים וחסר" קיבלו את הציון המשוקלל 0.00.

טבלה 5: מידת קיום הנחיות תכנון של תצפיות ומדידות לפי היבטי תכנון אדריכלי

שם ההוסטל	ציון משוקלל למערך פונקציונלי	ציון משוקלל לממדים גיאומטריים	ציון משוקלל לבטיחות ונגישות	ציון משוקלל לנוחות אקלימית	ציון משוקלל לנוחות אקוסטית	ציון משוקלל לנוחות ראייה	ציון משוקלל לעיצוב פנים וריהוט	ציון להערכה אובייקטיבית
1. דולב, אשקלון	60.00	100.00	78.69	83.33	100.00	100.00	95.24	83.72
2. אקים בת-ים	90.00	25.00	71.23	100.00	80.00	83.33	95.45	80.00
3. בית נווה חן, חדרה	71.43	66.67	77.97	60.00	25.00	50.00	100.00	74.19
4. טשרניחוב סקי, חיפה	57.14	33.33	77.42	62.50	75.00	100.00	66.67	72.92
5. עיר השמש, תל אביב	50.00	25.00	60.00	94.44	40.00	83.33	63.64	63.82
6. לוויטה, תל אביב	60.00	25.00	75.34	83.33	80.00	100.00	90.91	77.86
7. בית אנדרו, ראשלי"צ	100.00	40.00	67.80	82.35	80.00	100.00	100.00	79.37
8. בית אריה, הוד השרון	70.00	0.00	59.04	77.78	20.00	50.00	81.82	62.67
9. בית חלומי, רעננה	100.00	60.00	72.22	83.33	80.00	100.00	90.91	79.86
10. בית נחליאל, נתניה	50.00	50.00	51.35	70.59	60.00	50.00	87.50	56.78
11. בית קשר, עכו	44.44	0.00	56.76	77.78	40.00	100.00	90.91	60.33
12. בית רעות, הוד השרון	80.00	50.00	53.49	73.68	20.00	66.67	77.27	61.04
13. יעלים א', רמת גן	60.00	25.00	64.20	72.22	20.00	66.67	72.73	63.51

57.05	77.27	66.67	0.00	77.78	50.00	25.00	60.00	14. יעלים ב', רמת גן
55.12	87.50	66.67	40.00	63.16	48.72	50.00	70.00	15. רמת טבריה, טבריה
75.82	90.91	100.00	40.00	78.95	71.08	50.00	90.00	16. ותיקים, רחובות
74.47	85.71	83.33	100.00	78.95	63.01	80.00	100.00	17. בית אלמוג, מט"ב אשדוד
57.48	100.00	100.00	40.00	84.21	56.25	0.00	0.00	18. מערך דיר, עפולה
59.60	80.95	66.67	20.00	76.47	58.14	0.00	30.00	19. נורדאו, פתח תקוה
57.79	76.19	66.67	20.00	89.47	49.43	50.00	40.00	20. ראש העין, ראש העין

מטבלה 5 עולה כי במקומות הראשונים מבחינת היבט בטיחות ונגישות, שהוא הכי חשוב בהוסטלים למזדקנים, נמצאים 7 הוסטלים של אקים - דולב, אשקלון; בית נווה חן, חדרה; טשרניחובסקי, חיפה; לוויטה, תל אביב; ותיקים, רחובות; בית חלומי, רעננה; אקים בת-ים, בת-ים.

3.2.2 מידת קיום הנחיות תכנון כלליות של מאפייני הסביבה הפיסית

בהמשך להערכה אובייקטיבית, מוצגים בטבלה 6 ובטבלה 7 מידת קיום הנחיות תכנון של פריטים של הנחיות תכנון כלליות מתוך רשימת הפריטים בנספח א', אשר לא נכללו בציון המשוקלל של הערכה אובייקטיבית לפי שבעת היבטי התכנון האדריכלי.

טבלה 6: שכיחות קיום הנחיות תכנון של פריטים של הנחיות תכנון כלליות

שכיחות קיום (באחוזים)				שכיחות קיום הנחיות תכנון (באחוזים)	פריט
חדר אוכל- כסאות	חדר אוכל- שולחן	חדר שינה- מיטה	חדר שינה- שידה		
-----	-----	-----	-----	100.00	פריט 1
-----	-----	-----	-----	100.00	פריט 2
-----	-----	-----	-----	100.00	פריט 34
-----	-----	-----	-----	80.00	פריט 127
-----	-----	-----	-----	100.00	פריט 128
60.00	16.67	-----	29.63	-----	פריט 129- רהיטים עם פינות מעוגלות
89.19	80.00	100.00	100.00	-----	פריט 130- רהיטים לשימוש הדיירים אינם מברזל

מטבלה 6 עולה שקיימת בעיית בטיחות בגלל שרוב הרהיטים לשימוש הדיירים בהוסטלים הם עם פינות לא עגולות, וחלקם מברזל.
טבלה 7 בוחנת קיום הנחיה "לכל ארבעה דיירים תהיה לפחות אסלה אחת כיור אחד ומקלחת אחת".

טבלה 7: מספר חדרי שינה, חדרי אמבטיה ושירותים בהוסטלים

שם ההוסטל	מס' דיירים בפועל	מספר חדרי שינה	מספר חדרי שירותים (אסלות וכיורים)	מספר חדרי אמבטיה (מקלחות)	קיום הנחיה
1. דולב, אשקלון	24	15	16	15	קיים
2. אקים בת-ים	21	12	9	7	קיים
3. בית נווה חן, חדרה, קומת מזדקנים	19	10	5	5	קיים
4. טשרניחובס קי, חיפה	25	14	10	10	קיים
5. עיר שמש, תל אביב	15	10	6	6	קיים

קיים	4	5	10	18	6. לוויטה, תל אביב
קיים	12	14	13	25	7. בית אנדרו, ראשל"צ
קיים	4	5	9	19	8. בית אריה, הוד השרון
קיים	13	16	13	24	9. בית חלומי, אקים רעננה
קיים	10	11	10	26	10. בית נחליאל, נתניה
קיים	2	3	4	8	11. בית קשר, עכו, דירת עצמאיים
קיים	6	7	12	25	12. בית רעות, הוד השרון
קיים	8	8	12	24	13. יעלים א', רמת גן
קיים	7	7	10	18	14. יעלים ב', רמת גן
מספר מקלחות קטן מהנדרש.	3	6	10	16	15. רמת טבריה, טבריה
קיים	6	9	13	18	16. ותיקים, רחובות
קיים	8	10	17	28	17. בית אלמוג, מט"ב אשדוד
קיים	3	5	6	12	18. מערך דור, עפולה
קיים	12	12	14	24	19. נורדאו, פתח תקוה
קיים	4	4	8	15	20. ראש העין, ראש העין

מטבלה 7 עולה שברוב ההוסטלים יש מספר אסלות, כיורים ומקלחות כנדרש.

3.3 הערכה סובייקטיבית - מידת שביעות רצון אצל המשתמשים, הדיירים ואנשי

הצוות, ממאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים.

ממצאים לשאלת מחקר שניה מהווים הערכה סובייקטיבית של ההוסטלים. הערכה סובייקטיבית מוצגת בשכיחות "שביעות רצון גבוהה" בקרב המשתמשים, הדיירים ואנשי הצוות, מפריטים של ממאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים לפי אזורי הבניין ולפי היבטי תכנון אדריכלי.

3.3.1 שביעות רצון הדיירים ממאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים

טבלה 8 וטבלה 9 מציגות את שכיחות "שביעות רצון גבוהה" לגבי פריטים מול שכיחות "קיים ולפי התקן" לפי אזורי הבניין ולפי היבטי התכנון.

טבלה 8: שכיחות קיום הנחיית התכנון בכל ההוסטלים ושכיחות "שביעות רצון גבוהה" בקרב

הדיירים, לפי אזורי הבניין

שכיחות "שביעות רצון גבוהה" בקרב הדיירים (באחוזים)	השאלה לדייר	שכיחות "קיים ולפי התקן" בכל ההוסטלים	40 פריטים לשילוב
חצר			
73.68	כמה אתה מרוצה מהמתקנים למשחקים כאן בחצר?	70.00	פריט 11
77.78	כמה אתה מרוצה מהגינה שאתה מטפל בה?	57.89	פריט 12
88.24	כמה אתה מרוצה מספסלי הישיבה בחצר?	80.00	פריט 13
50.00	כמה אתה מרוצה מההצללה בחצר?	61.11	פריט 19
חוץ בניין			
92.86	כמה אתה מרוצה ממדרגות חיצוניות?	28.57	פריט 33
חדרי שינה			
82.50	כמה אתה מרוצה מהמרחב בחדר שינה?	44.44	פריט 38
77.50	מה אתה מרוצה מאוויר בקיץ בחדר שינה?	97.22	פריט 43 פריט 44
65.00	כמה אתה מרוצה מהשקט בחדר שינה?	51.39	פריט 45 פריט 119
87.50	כמה אתה מרוצה מהתאורה שיש בחדר שינה בלילה?	49.55	פריט 46
80.56	כמה אתה מרוצה מהמיטה שלך?	36.81	פריט 47
79.49	כמה אתה מרוצה מהשידה בחדר שינה?	96.67	פריט 48
81.48	כמה אתה מרוצה מארון שלך בחדר השינה?	89.76	פריט 49
88.89	כמה אתה אוהב את הצבע של הריצוף בחדר שינה?	89.44	פריט 51
77.78	כמה אתה אוהב את הצבע של הקירות בחדר שינה?	97.50	פריט 52
90.00	כמה אתה מרוצה מהקישוטים בחדר השינה?	100.00	פריט 53
חדרי אמבטיה ושירותים			
92.50	כמה אתה מרוצה מהמרחב בחדר אמבטיה?	23.98	פריט 62 פריט 63 פריט 64
90.00	כמה אתה מרוצה מהכיור בחדר אמבטיה?	33.89	פריט 65
76.92	כמה אתה מרוצה מהחידום בחורף בחדר האמבטיה? [כמה קר לך בחורף?]	48.54	פריט 67
94.74	כמה אתה מרוצה מהתאורה בחדר אמבטיה בלילה?	100.00	פריט 68
מטבח			
86.84	כמה אתה מרוצה מהכיור במטבח?	100.00	פריט 71

100.00	כמה אתה מרוצה מארונות מטבח?	95.00	פריט 72
חדר אוכל			
65.00	כמה אתה מרוצה מהשקט שיש לך בחדר אוכל? [האם רועש לך כאן?]	40.00	פריט 82
92.59	כמה אתה מרוצה מהשולחנות בחדר אוכל?	80.00	פריט 83
90.00	כמה אתה מרוצה ממספר האנשים מסביב לשולחן האוכל? (האם צפוף לך)	64.71	פריט 85
82.05	כמה אתה מרוצה מהכיסאות בחדר אוכל?	95.00	פריט 86
סלון			
77.50	כמה אתה מרוצה מהמרחב בסלון? (האם צפוף לך)	10.53	פריט 87
78.95	כמה אתה מרוצה מהחימום בחורף/אם הריאיון נערך בחורף] או מהקירור בקיץ (אם הריאיון נערך בקיץ) סלון?	97.22	פריט 92 פריט 93
57.50	כמה אתה מרוצה מהשקט בסלון?	35.00	פריט 94
92.86	כמה אתה מרוצה מהתאורה בסלון בלילה?	84.21	פריט 95
83.33	כמה אתה מרוצה מהכיסאות/כורסאות בסלון?	92.86	פריט 96
100.00	כמה אתה אוהב את הצבע של הריצוף בסלון?	92.86	פריט 97
72.00	כמה אתה אוהב את הצבע של הקירות בסלון?	92.86	פריט 98
85.29	כמה אתה מרוצה מהקישוטים בסלון?	93.75	פריט 99
מדרגות פנימיות ומסדרון			
90.00	המעקות של המדרגות הפנימיות יהיו מברזל, בצורת צילינדר ואינם צמודים לקיר.	61.54	פריט 115
100.00	כמה אתה מרוצה מהתאורה במסדרון בלילה?	94.44	פריט 120

מטבלה 8 עולה כי יש 24 פריטים בהם שכיחות "שביעות רצון גבוהה" בקרב הדיירים גבוהה משכיחות קיום הנחיית התכנון.

טבלה 9: שכיחות קיום הנחיות תכנון בהוסטלים ושכיחות "שביעות רצון גבוהה" בקרב הדיירים,

לפי היבטי תכנון אדריכלי

שכיחות "שביעות רצון גבוהה" בקרב הדיירים (באחוזים)	השאלה לדייר	שכיחות "קיים ולפי התקן " בכל ההוסטלים	40 פריטים לשילוב
מערך פונקציונלי- 3 פריטים לשילוב			
73.68	כמה אתה מרוצה מהמתקנים למשחקים כאן בחצר?	70.00	פריט 11
77.78	כמה אתה מרוצה מהגינה שאתה מטפל בה?	57.89	פריט 12
88.24	כמה אתה מרוצה מפנינת הישיבה בחצר?	80.00	פריט 13
ממדים גיאומטריים-2 פריטים לשילוב			
82.50	כמה אתה מרוצה מהמרחב בחדר שינה?	44.44	פריט 38
77.50	כמה אתה מרוצה מהמרחב בסלון? (האם צפוף לך)	10.53	פריט 87
היבט בטיחות ונגישות- 7 פריטים לשילוב			
92.50	כמה אתה מרוצה מהמרחב בחדר אמבטיה? [האם צפוף לך:]	23.98	פריט 62 פריט 63 פריט 64
90.00	כמה אתה מרוצה מהכיור בחדר אמבטיה?	33.89	פריט 65
86.84	כמה אתה מרוצה מהכיור במטבח?	100.00	פריט 71
100.00	כמה אתה מרוצה מארונות מטבח?	95.00	פריט 72
90.00	המעקות של המדרגות הפנימיות יהיו מברזל, בצורת צילינדר ואינם צמודים לקיר.	61.54	פריט 115
נוחות אקלימית-7 פריטים לשילוב			
92.86	כמה אתה מרוצה ממדרגות חיצוניות?	28.57	פריט 33
77.50	כמה אתה מרוצה מאוורור בקיץ בחדר שינה?	97.22	פריט 43 פריט 44
50.00	כמה אתה מרוצה מההצללה בחצר?	61.11	פריט 19
76.92	כמה אתה מרוצה מהחימום בחורף בחדר האמבטיה? [כמה קר לך בחורף:]	48.54	פריט 67
78.95	כמה אתה מרוצה מהחימום בחורף[אם הריאיון נערך בחורף] או מהקירור בקיץ (אם הריאיון נערך בקיץ) סלון?	97.22	פריט 92 פריט 93
נוחות אקוסטית- 4 פריטים לשילוב			
65.00	כמה אתה מרוצה מהשקט בחדר שינה?	51.39	פריט 45 פריט 119
65.00	כמה אתה מרוצה מהשקט שיש לך בחדר אוכל? [האם רועש לך כאן:]	40.00	פריט 82
57.50	כמה אתה מרוצה מהשקט בסלון?	35.00	פריט 94
נוחות ראייה – 4 פריטים לשילוב			
92.86	כמה אתה מרוצה מהתאורה בסלון בלילה	84.21	פריט 95
87.50	כמה אתה מרוצה מהתאורה שיש בחדר שינה בלילה?	49.55	פריט 46

94.74	כמה אתה מרוצה מהתאורה בחדר אמבטיה בלילה?	100.00	פריט 68
100.00	כמה אתה מרוצה מהתאורה במסדרון בלילה?	94.44	פריט 120
עיצוב פנים וריהוט-13 פריטים לשילוב			
85.29	כמה אתה מרוצה מהקישוטים בסלון?	93.75	פריט 99
80.56	כמה אתה מרוצה מהמיטה שלך?	36.81	פריט 47
79.49	כמה אתה מרוצה מהשידה בחדר שינה?	96.67	פריט 48
81.48	כמה אתה מרוצה מארון שלך בחדר השינה?	89.76	פריט 49
88.89	כמה אתה אוהב את הצבע של הריצוף בחדר שינה?	89.44	פריט 51
77.78	כמה אתה אוהב את הצבע של הקירות בחדר שינה?	97.50	פריט 52
90.00	כמה אתה מרוצה מהקישוטים בחדר השינה?	100.00	פריט 53
92.59	כמה אתה מרוצה מהשולחנות בחדר אוכל?	80.00	פריט 83
90.00	כמה אתה מרוצה ממספר האנשים מסביב לשולחן האוכל?(האם צפוף לך)	64.71	פריט 85
82.05	כמה אתה מרוצה מהכיסאות בחדר אוכל?	95.00	פריט 86
83.33	כמה אתה מרוצה מהכיסאות/כורסאות בסלון?	92.86	פריט 96
100.00	כמה אתה אוהב את הצבע של הריצוף בסלון?	92.86	פריט 97
72.00	כמה אתה אוהב את הצבע של הקירות בסלון?	92.86	פריט 98

מטבלה 9 עולה כי 14 פריטים מתוך 16 פריטים בהם שכיחות "שביעות רצון גבוהה" של הדיירים נמוכה משכיחות "קיים ולפי התקן"- שייכים לנוחות אקלימית, ולעיצוב פנים וריהוט, ואכן, אלו 2 היבטים שלגביהם קובעים ההרגשה הפיסיולוגית והטעם האישי של כל אדם. ממצא זה מחזק את ההנחה שיש מקום להתחשב בהעדפותיהם האישיות של הדיירים עם פיגור שכלי בתהליך עיצוב הסביבה בה הם חיים.

3.3.2 שביעות רצון אנשי הצוות ממאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים

ניתוחי תוכן של שביעות רצון של הדיירים - ראה נספח ג', ספציפית לגבי כל הוסטל. טבלה 10 מציגה את שכיחות "שביעות הרצון גבוהה" בקרב 20 אנשי הצוות שרואיינו.

טבלה 10: שכיחות "שביעות רצון גבוהה" בקרב אנשי צוות

שכיחות "שביעות רצון גבוהה" בקרב אנשי הצוות (באחוזים)	שאלה לאנשי הצוות	אזור בניין
75.00	שביעות רצון מהחצר	חצר
100.00	שביעות רצון ממדרגות חיצוניות	חוץ בניין
60.00	מקומות האחסון שיש לדיירים בחדרי השינה (עבור בגדים, משחקים, מזכרות, תמונות)	חדרי שינה
85.00	באיזו מידה הריהוט בחדרי השינה מותאם לדיירים	
65.00	שביעות רצון מחדרי השינה	
68.42	המרחב בחדרי האמבטיה כשהדייר מתקלח עם עזרת איש צוות	חדרי אמבטיה ושירותים
70.00	שביעות רצון מחדרי האמבטיה	מטבח
65.00	שביעות רצון מהמטבח	
95.00	באיזו מידה הריהוט בחדר האוכל מותאם לדיירים	חדר אוכל
88.24	שביעות רצון מחדר אוכל	
85.00	מקומות אחסון למשחקים ולקלטות בסלון	סלון
95.00	באיזו מידה הריהוט בסלון מותאם לדיירים	
60.00	שביעות רצון מהסלון	
86.67	הנוחות בירידה ועלייה במדרגות פנימיות	מדרגות פנימיות ומסדרון
95.00	הנוחות במעבר במסדרונות ההוסטל	

מטבלה 10 עולה שרוב הערות אנשי צוות בהוסטלים מופנות לבעיית חוסר במקומות אחסון שיש לדיירים בחדרי השינה, ולריהוט ומרחב בסלון. פירוט ההערות מתוך ניתוחי תוכן של שאלות פתוחות לאנשי הצוות, מובא לגבי כל הוסטל לחוד, בנספח ג'.
לפריט 104 נערכה רק הערכה סובייקטיבית. "שביעות רצון גבוהה" מהמסדרון אצל הדיירים בשכיחות של 86.96%, ואצל אנשי צוות בשכיחות של 95%.

3.4 הערכת רמת הרווחה של הדיירים בהוסטלים

הערכת רמת הרווחה של הדיירים בהוסטלים נקבעה על בסיס 40 הפריטים לשילוב הערכות.

נערך שילוב של מידת קיום הנחיות תכנון (דרוג 1-3) מתוך שאלון תצפיות ומדידות עם רמת שביעות רצון (דרוג 1-3) מתוך שאלון דיירים. לכל שילוב נקבע אחד מ-4 מצבי הרווחה שהם: מצב רווחה. מצב הסתגלות. מצב אי התאמה. מצב חוסר רווחה. לפי השיטה המפורטת בטבלה 2. חישוב ציון הערכת רמת הרווחה בוצע כדלקמן: ציון הערכת רמת רווחה בהוסטל הוא אחוז השילובים שקבלו דרוג 3 (מצב רווחה) מתוך סך כל השילובים. טבלה 11 מציגה את התפלגות השילובים לפי מצבי הרווחה ואת ציון הערכת רמת הרווחה בכל הוסטל.

טבלה 11: התפלגות השילובים לפי מצבי הרווחה ושקלולם להערכת רמת רווחה

שם הוסטל	מצב רווחה	מצב הסתגלות	מצב אי התאמה	מצב חוסר רווחה	ציון הערכת רמת רווחה
1. דולב, אשקלון	42	5	4	0	91.18
2. אקים בת-ים	43	9	2	0	89.81
3. בית נווה חן, חדרה	11	7	1	3	68.18
4. טשרניחובסקי, חיפה	16	8	0	0	83.33
5. עיר השמש, תל אביב	31	17	5	3	75.00
6. לוויטה, תל אביב	41	11	0	1	87.74
7. בית אנדרו, ראשל"צ	30	9	11	1	78.43
8. בית אריה, הוד השרון	31	18	2	3	75.93
9. בית חלומי, רעננה	36	10	3	1	85.00
10. בית נחליאל, נתניה	14	9	6	0	74.14
11. בית קשר, עכו	13	14	1	1	70.69
12. בית רעות, הוד השרון	29	15	6	2	75.96
13. יעלים א', רמת גן	27	16	5	5	70.75
14. יעלים ב', רמת גן	25	19	7	4	69.09
15. רמת טבריה, טבריה	17	8	4	2	74.19
16. ותיקים, רחובות	41	9	1	4	83.64
17. בית אלמוג, מט"ב אשדוד	41	6	3	2	87.50

62.07	6	6	4	13	18. מערך דיור, עפולה
48.00	11	20	10	9	19. נורדאו, פתח תקוה
79.81	1	1	18	32	20. ראש העין, ראש העין

מטבלה 11 עולה שמבחינת רמת רווחה, בשלושת המקומות הראשונים נמצאים הוסטלים של אקים - הוסטל דולב אשקלון, הוסטל אקים בת-ים והוסטל לוויתא, תל-אביב.

3.5 העדפות אישיות של דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי לגבי עיצוב פנים וריהוט

בהוסטלים.

העדפות של דיירים לגבי ריהוט מתוך שאלוני ד' מוצגות לגבי כל הוסטל בנספח ג'.
 בחדרי שינה – בקשו כורסא ושולחן בחדר שינה. אמרו שהמזרון רך מדי ו"שיחליפו למזרון קשה יותר". ש"השידה קטנה מדי", ודיירת רוצה "שידה עם מפתח" רוצים ארון שניתן "להגיע לחלק העליון שלו". רוצים עוד תמונות וקישוטים בחדר שינה. "עציץ, פרחים, קולב על הדלת, מראה".
 בחדרי אמבטיה – דיירים אמרו ש"צריך להוסיף וילון למקלחון".
 העדפות של דיירים לגבי צבעים של פריטים בעיצוב פנים מתוך שאלוני ד' מוצגים בטבלה 12 .
 במחקר של שוורץ, מיכלק (2007) נמצא שצבעי הקשת הינם צבעים מועדפים בעיצוב פנים על דיירים עם פיגור שכלי, ולא צבעי אדמה המקובלים כצבעים המקנים הרגשת ביתיות אצל כלל האוכלוסייה. לכן לשאלון ד' צורפה מניפת צבעים הכוללת את שבעת צבעי הקשת - אדום, צהוב, כתום, ירוק, תכלת, כחול, סגול, וצבע לבן.
 המראיין שאל: "כמה אתה אוהב את הצבע של הפריט הקיים?" לגבי כל אחד מהפריטים המפורטים בטבלה 12. כאשר דיירים הביעו "שביעות רצון נמוכה" מצבע קיים של פריט, המראיין שאל: "איזה צבע היית רוצה לפריט" הציג המראיין את מניפת הצבעים, ממנה היה על הדיירים להצביע על הצבע הרצוי להם.

טבלה 12: העדפות אישיות של דיירים לגבי צבעים בעיצוב פנים

מסקנות	צבע רצוי שדיירים מעדיפים במקום הצבע הקיים	צבע קיים שדיירים הביעו ממנו "שביעות רצון נמוכה"	פריטים בעיצוב פנים וריהוט
העדפת צבעי קשת עלפני צבעי אדמה, ובמיוחד לצבע ירוק.	אדום	בורדו	וילונות בחדר שינה
	צהוב	סגול	
	ירוק	כתום	
	ירוק	בז'	
	סגול	כחול	
העדפת צבעי קשת על	אדום	לבן	קירות בחדר שינה

פני לבן ובז', ובמיוחד תכלת	ירוק	לבן	
	תכלת	לבן	
	תכלת	בז'	
	סגול	לבן	
העדפת תכלת על פני בז' ואפור.	תכלת	בז'	ריצוף בחדר שינה
	תכלת	אפור	
העדפת צהוב, כחול וירוק על פני לבן. העדפת לבן על פני כתום. העדפת תכלת על פני אפור.	צהוב	בז'	קירות בחדר אמבטיה
	כחול	לבן	
	צהוב (5 דיירים)	לבן	
	ירוק	לבן	
	תכלת	אפור	
	לבן	כתום	
העדפת צבעים חמים על פני לבן ואפור. העדפת לבן עלפני בז'.	אדום	לבן	ריצוף בחדרי אמבטיה
	כתום	בז'	
	כתום	אפור	
	לבן	בז'	
העדפת 7 צבעי הקשת על פני לבן, בז' וצבעוני.	אדום	לבן	קירות בחדר האוכל
	צהוב (2 דיירים)	בז'	
	כתום	לבן	
	ירוק	לבן	
	תכלת	צבעוני-לבן, ורוד, אדום	
	כחול	בז'	
	סגול	בז'	
כל הדיירים מרוצים מצבעים קיימים.			ריצוף בחדר אוכל
העדפת 7 צבעי הקשת על פני לבן ובז'.	אדום	לבן	קירות בסלון
	ירוק	לבן	
	כחול	לבן בז'	
	סגול	לבן	
כל הדיירים מרוצים מצבעים קיימים.			ריצוף בסלון

מטבלה 12 עולים הממצאים הבאים :

א. דיירים מעדיפים צבעי קשת על פני צבעי אדמה וצבעי אפור.

ב. יש דיירים אמרו שלא אוהבים צבע לבן, אך יש דיירים שמעדיפים לבן על פני צבעי אדמה וצבעי אפור.

4. דיון

4.1 נוחות אקלימית ונוחות אקוסטית לדיירים מזדקנים

במסגרת קיום הנחיות תכנון, יש לדאוג לנוחות אקלימית ולנוחות אקוסטית לדיירים המזדקנים.

נוחות אקלימית

נוחות אקלימית תושג כאשר בפנים הבניין תהינה טמפרטורה ולחות המתאימים לאדם הזקן לפי אופי פעילותו.

קיימות דרישות לנוחות אקלימית של אדם זקן השונות מאלה של אדם צעיר. בגלל הפרעות בוויסות חום הגוף בגיל הזקנה יש לדאוג לטמפרטורה מאוזנת ולא להגיע לקור או חום גבוהים. קיימת הנחיה שטמפרטורת אויר פנים רצויה לנוחות עבור זקן היא 24°C . טמפרטורת מינימום בחורף של 22.2°C למניעת היפותרמיה אצל הזקנים. רצויה לחות יחסית לא קטנה מ- 40% , מאחר ויובש עלול לגרום לדלקות בדרכי הנשימה העליונות אצל זקנים (מיכלק, 1991).

במחקר הנוכחי קיימת התייחסות לחלוקה של 4 אזורי אקלים כפי שהוגדרו בת"י 1045 "בידוד תרמי של בנייני מגורים".

אזור א' - אזור בעל אקלים ים-תיכוני ימי.

אזור ב' - אזור בעל אקלים ערבותי צחיח למחצה.

אזור ג' - אזור ממוזג.

אזור ד' - אזור בעל אקלים חם ויבש.

טמפרטורת אויר פנים דרושה לזקנים באזור א' בקיץ היא -

מינימום: 25°C מכסימום: 28°C ממוצעת: 26.5°C

טמפרטורת אויר פנים דרושה לזקנים באזור ב' בקיץ היא -

מינימום: 24.6°C מכסימום: 28°C ממוצעת: 26.3°C

טמפרטורת אויר פנים דרושה לזקנים באזור ד' בקיץ היא -

מינימום: 24°C מכסימום: 28°C ממוצעת: 26°C

נוחות אקוסטית

במדידות רמות רעש נבדקו חריגות מדרישות נוחות אקוסטית במבנה א', אליו שייך מבנה ההוסטל.

נוחות אקוסטית תושג כאשר הרעש המרבי בפנים הבניין לא יהוו מטריד אקוסטי לאדם הזקן.

מתוך "תקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר), 1990":

"יום" - פרק זמן של יממה שבין השעה 06:00 והשעה 22:00

"לילה" - פרק זמן של יממה שבין השעה 22:01 ובין השעה 05:59

"מבנה ב'" - בניין באזור מגורים שנקבע בתכנית לפי חוק התכנון והבניה.

הוסטל נמצא באזור מגורים. לכן יוגדר כמבנה ב'. במבנה ב' מותרת בשעות היום רמת רעש עד 65

דציבל א' כאשר משך הרעש עולה על 15 דקות אך אינו עולה על שעה.

מדידות אקלימיות ואקוסטיות

בטבלה 13 בחללים בבניין לגביהם נשאלו הדיירים ובהם נערכו המדידות האקלימיות והאקוסטיות, תערך השוואה בין ממצאים ממדידות אקלימיות ובין טמפרטורת אויר פנים דרושה באזור אקלימי בו נמצא ההוסטל ולחות יחסית לא קטנה מ- 40%. מאחר שהלחות היחסית שנמדדה בכל ההוסטלים הייתה מעל 40% כנדרש, לא הוצגה בעמודה נפרדת. המדידות האקלימיות התבצעו בחודשים אוגוסט, ספטמבר ואוקטובר לכן החישוב נעשה לפי דרישות נוחות אקלימית בקיץ.

תערך השוואה בין ממצאים ממדידות אקוסטיות ובין הדרישה לרמת הרעש נמוכה מ-65 דציבל אי'.

טבלה 13: מדידות אקלימיות ומדידות אקוסטיות בהוסטלים

מדידות אקוסטיות		מדידות אקלימיות			שם
דרושה רמת הרעש נמוכה מ-65 דציבל אי'		דרושה טמפרטורה ממוצעת כשלא פועל מיזוג אויר	תאריך המדידה ועונת השנה בה נערכה המדידה	אזור אקלימי	ההוסטל
שעת תחילת המדידה	שעת תחילת המדידה	באזור א' - 26.5°C באזור ב' - 26.3°C באזור ג' - 26°C			
בחדר אוכל ובסלון	בחדרי שינה				
11:49 - קיים	11:26 - קיים	בוקר – קיימת טמפי רצויה	10.10.12 קיץ	אזור א'	דולב, אשקלון
11:38 - קיים	11:08 - קיים	בוקר – דרוש מיזוג אויר	17.10.12 קיץ	אזור א'	אקים בת-ים
		בוקר – קיימת טמפי רצויה	2.9.09 קיץ	אזור א'	בית נווה חן, חדרה
		בוקר - קיימת טמפי רצויה	31.8.09 קיץ	אזור א'	טשרניחובסקי, חיפה
13:15 - קיים	13:25 - קיים	צהריים - דרוש מיזוג אויר	9.9.12 קיץ	אזור א'	עיר השמש, תל אביב
15:06 - קיים	16:15 - קיים	אחה"צ - דרוש מיזוג אויר	9.9.12 קיץ	אזור א'	לויטה, תל אביב
13:54 - קיים	13:35 - קיים	צהריים - דרוש מיזוג אויר	17.10.12 קיץ	אזור א'	בית אנדרו, ראשלי"צ
13:45 - רעש (70 דציבל אי')	13:30 - קיים	צהריים - דרוש מיזוג אויר	15.8.12 קיץ	אזור א'	בית אריה, הוד השרון
11:16 - קיים	11:14 - קיים	בוקר - קיימת טמפי רצויה	14.10.12 קיץ	אזור א'	בית חלומי, אקים רעננה

		בוקר - דרוש מיזוג אוויר	24.9.09 קיץ	אזור א'	בית נחליאל, נתניה
		בוקר - קיימת טמפי רצויה	1.9.09 קיץ	אזור א'	בית קשר, עכו
11:50 - קיים	11:40 - קיים	בוקר- דרוש מיזוג אוויר	15.8.12 קיץ	אזור א'	בית רעות, הוד השרון
17:16 - רעש בגלל אסיפת דיירים.	13:36 - קיים	בצהריים-קיימת טמפי רצויה	23.9.12 קיץ	אזור א'	יעלים א', רמת גן
17:46 - קיים	14:15 - קיים	צהריים - קיימת טמפי רצויה	23.9.12 קיץ	אזור א'	יעלים ב', רמת גן
		בוקר – דרוש מיזוג אוויר.	1.10.09 קיץ	אזור ד'	רמת טבריה, טבריה
16:15 - קיים	15:37 - קיים	אחה"צ - קיימת טמפי רצויה	14.10.2012 קיץ	אזור א'	ותיקים, רחובות
13:55 - קיים	15:25 - קיים	אחה"צ - קיימת טמפי רצויה	10.9.12 קיץ	אזור א'	בית אלמוג, מט"ב אשדוד
			5.10.09 קיץ	אזור ב'	מערך דויר, עפולה
12:45 – קיים	13:30 – רעש (70 דציבל א)	צהריים - דרוש מיזוג אוויר	16.8.12 קיץ	אזור א'	נורדאו, פתח תקווה
11:10 - קיים	10:40 - קיים	בוקר-דרוש מיזוג אוויר	16.8.12 קיץ	אזור א'	ראש העין, ראש העין

4.2 הוסטלים חדשים והוסטלים ישנים

מבין 20 הוסטלים שבמדגם, החל משנת 2004 אוכלסו 8 הוסטלים - חדשים, ולפני שנת 2004 אוכלסו 12 הוסטלים - ישנים.

בטבלה 14 רשימת הוסטלים חדשים לפי סדר יורד של ציוני הערכת רמת רווחה.

טבלה 14: הוסטלים חדשים שאוכלסו החל משנת 2004 לפי דרוגם בהערכת רמת רווחה

שם הוסטל	דרוג של רמת רווחה	ייעוד
דולב, אשקלון	מקום 1	תוכנן כהוסטל
לוויטה, תל אביב	מקום 3	תוכנן כהוסטל
בית חלומי, רעננה	מקום 5	תוכנן כהוסטל
ותיקים, רחובות	מקום 6	תוכנן כהוסטל
טשרניחובסקי, חיפה	מקום 7	בניין לשימור ששופץ
יעלים א', רמת גן	מקום 15	תוכנן כבית מגורים
יעלים ב', רמת גן	מקום 16	תוכנן כבית מגורים
מערך דיור, עפולה	מקום 17	תוכנן כבית מגורים

מטבלה 14 עולה כי מבין 8 הוסטלים חדשים, 5 הוסטלים של אקים נמצאים במקומות הראשונים בדרוג רמת רווחה. 3 הוסטלים בבעלות פרטית שלא תוכננו כהוסטלים, אלא הוסבו מבתי מגורים צמודי קרקע או מבניינים אחרים, קבלו ציון הערכת רמת רווחה נמוך מאשר הוסטלים ישנים אשר תוכננו כהוסטלים כמו: אקים בת-ים, בת-ים; עיר שמש, תל-אביב.

ממצא זה מתאים לנאמר במחקר של שוורץ (2003) "לגוף המפעיל את מסגרת הדיור השפעה על שביעות רצון ממסגרת המגורים. במסגרות המופעלות ע"י אקים שביעות רצון הגבוהה ביותר ובמסגרות המופעלות ע"י גוף פרטי - הנמוכה ביותר. הוסטלים בבעלות פרטית ממוקמים בבתי מגורים (וילות) שאינם מותאמים לדיירים מזדקנים".

5. סיכום, מסקנות והמלצות

5.1 מסקנות

טבלה 15 מצרפת ציוני הערכת רמת רווחה עם ציוני הערכה אובייקטיבית של ההוסטלים, המדורגים בסדר יורד של הציונים.

טבלה 15: ציוני הערכת רמת הרווחה מול ציוני הערכה אובייקטיבית בהוסטלים

הערכה אובייקטיבית			הערכת רמת רווחה		
ציון להערכה אובייקטיבית	שם הוסטל	מקום בדרוג	ציון להערכת רמת רווחה	שם הוסטל	מקום בדירוג
83.72	דולב, אשקלון	מקום 1	91.18	דולב, אשקלון	מקום 1
80.00	אקים בת-ים	מקום 2	89.81	אקים בת-ים	מקום 2
79.86	בית חלומי, רעננה	מקום 3	87.74	לוויטה, תל אביב	מקום 3
79.37	בית אנדרו, ראשל"צ	מקום 4	87.50	בית אלמוג, מט"ב אשדוד	מקום 4
77.86	לוויטה, תל אביב	מקום 5	85.00	בית חלומי, רעננה	מקום 5
75.82	ותיקים, רחובות	מקום 6	83.64	ותיקים, רחובות	מקום 6
74.19	בית נווה חן, חדרה	מקום 7	83.33	טשרניחובסקי, חיפה	מקום 7
74.47	בית אלמוג, מט"ב אשדוד	מקום 8	79.81	ראש העין, ראש העין	מקום 8
72.92	טשרניחובסקי, חיפה	מקום 9	78.43	בית אנדרו, ראשל"צ	מקום 9
63.82	עיר השמש, אקים תל אביב	מקום 10	75.93	בית אריה, הוד השרון	מקום 10
63.51	יעלים א', רמת גן	מקום 11	75.96	בית רעות, הוד השרון	מקום 10
62.67	בית אריה, הוד השרון	מקום 12	74.19	רמת טבריה, טבריה	מקום 11
61.04	בית רעות, הוד השרון	מקום 13	74.14	בית נחליאל, נתניה	מקום 12

מקום 13	עיר השמש, תל אביב	75.00	מקום 14	בית קשר, עכו	60.33
מקום 14	בית קשר, עכו	70.69	מקום 15	נורדאו, פתח תקוה	59.60
מקום 15	יעלים א', רמת גן	70.75	מקום 16	מערך דיור, עפולה	57.48
מקום 16	בית נווה חן, חדרה	68.18	מקום 17	ראש העין, ראש העין	57.79
מקום 16	יעלים ב', רמת גן	69.09	מקום 18	בית נחליאל, נתניה	56.78
מקום 17	מערך דיור, עפולה	62.07	מקום 19	יעלים ב', רמת גן	57.05
מקום 18	נורדאו, פתח תקוה	48.00	מקום 20	רמת טבריה, טבריה	55.12

מטבלה 15 עולה שמתוך 6 הוסטלים של אקים שבמדגם, נמצאים 5 הוסטלים במקומות הראשונים, הן בדרוג של הערכה אובייקטיבית והן בדרוג של הערכת רמת רווחה, במקום 1 - דולב, אשקלון. במקום 2 - אקים בת-ים. מקום 6 - ותיקים, רחובות. במקום 3 בדרוג רמת רווחה ובמקום 5 בדרוג הערכה אובייקטיבית – לוויטה, תל אביב, במקום 3 בדרוג הערכה אובייקטיבית ובמקום 5 בדרוג רמת רווחה - בית חלומי, רעננה. כאשר הוסטל עיר שמש, תל אביב שנבנה בשנות ה-70, נמצא במקום 13 בדרוג רמת רווחה ובמקום 10 בדרוג הערכה אובייקטיבית. בית אריה, הוד השרון ובית רעות, הוד השרון - קבלו אותו ציון בהערכת רמת רווחה לכן שניהם במקום 10. בית נווה חן, חדרה ויעלים ב', רמת גן - קבלו אותו ציון בהערכת רמת רווחה לכן שניהם במקום 16.

א. מסקנות משביעות רצון של המשתמשים, הדיירים ואנשי הצוות

1.א - הבדלים גדולים במיקום בדרוג בין הערכה אובייקטיבית ובין רמת רווחה, מצביעים על שביעות רצון גבוהה של הדיירים למרות בעיות בסביבה הפיסית. אישור לכך נמצא: בהוסטל אקים בת-ים שנמצא במקום שני בציון הערכה אובייקטיבית ובציון הערכת רמת רווחה, הובעה שביעות רצון גבוהה ביותר של המשתמשים, דיירים ואנשי צוות. יש בו תשומת לב לעיצוב פנים מיוחד - צביעת גרם מדרגות מרכזי בצבע כתום בהיר שהוא צבע חם, עליו, ואינו צעקני. משקופי אלומיניום בצבע ירוק כהה בהוסטל בית נווה חן, חדרה, בדבריו של פסיכיאטר של ההוסטל שאמר: "סביבה רגועה. אנשים רגועים ושקטים. לא צועקים. אוירה נעימה מאוד. יש תוכי. יש אקווריום. מקום הכי טוב שיש". בהוסטל בית אלמוג, מט"ב אשדוד, שהינו הוסטל עם "נשמה יתרה", יש "חדר שאנטי" בממ"ד ופינת חי גדולה בחצר.

ב.1 - הוסטל דולב, אשקלון שנמצא במקום ראשון בציון הערכה אובייקטיבית ובציון הערכת רמת רווחה, הושמעה ביקורת של אנשי צוות שכתוצאה מהמערך המלבני הארוך של הוסטל ומשטחים ציבוריים גדולים מעבר לנדרש, נוצרו מסדרונות ארוכים, הגורמים למרחקי הליכה גדולים של אנשי הצוות בין הפונקציות השונות, וקשים לתחזוקה. אינם מאפשרים לאנשי הצוות קשר עין עם הדיירים בחללים ציבוריים, ובאזור חדרי שינה, לרכז לילה אין זווית ראייה לכל החדרים.

ב. מסקנות משאלות פתוחות לאנשי צוות

שאלה עקרונית שהעלה איש צוות האם טלוויזיה בסלון צריכה להיות מוקד הפעילות של הדיירים, או האם הסלון מיועד לפעילויות אחרות, והצפייה בטלוויזיה צריכה להיות בפינות ישיבה באזור חדרי השינה.

המסקנה היא שיש להגדיר את סגנון החיים הרצוי לדיירים מזדקנים בהוסטלים, ולפיהן להכין פרוגרמות לתכנון אדריכלי של הוסטלים.

ג. מסקנות משאלות פתוחות לדיירים

ג.1 - תשובותיהם של הדיירים לשאלות פתוחות נבדקו והוכחו כנכונות, כמפורט לגבי כל הוסטל בנספח ג'.

ג.2 - הדיירים מעדיפים לשבת במרפסת או בחצר הפונים למקום בו יש תנועת אנשים.

ג.3 - לגבי שאלות על שביעות רצון משקט, במקרים מסוימים המפורטים בנספח ג' לגבי כל הוסטל, דיירים הביעו אי שביעות נמוכה, ונמקו זאת באי שביעות רצונם מדיירים אחרים.

ד. מסקנות לגבי העדפות צבעים בעיצוב פנים של דיירים מזדקנים בהשוואה לדיירים צעירים

השוואה בין ממצאים של העדפות של דיירים מזדקנים לגבי צבעים של פריטים בעיצוב פנים המוצגים בטבלה 12 ובין ממצאים במחקר על דיירים צעירים (שוורץ, מיכלק 2007). מעלה את המסקנות הבאות:

ד.1- דיירים צעירים ומזדקנים לא אוהבים צבעי אדמה, במיוחד לא אוהבים צבע בז'. מעדיפים צבעי קשת.

ד.2- מתוך צבעי הקשת, דיירים צעירים מעדיפים צבעים חמים ועליזים כמו צבע אדום וצבע ירוק. דיירים מזדקנים מעדיפים צבע תכלת.

ד.3- דיירים צעירים לא אוהבים צבע לבן. חלק מדיירים מזדקנים אמרו שלא אוהבים לבן, וחלקם מעדיפים צבע לבן על פני צבעי אדמה וצבעי אפור.

ד.4- הדיירים הצעירים והמזדקנים בקשו להוסיף תמונות וקישוטים בחדר שינה ובסלון, כאשר היה חסר.

5.2 המלצות להתאמת הסביבה הפיסית בהוסטלים לצרכים מיוחדים של דיירים

מזדקנים עם פיגור שכלי

חלק מהמלצות שנתקבלו במחקר הנוכחי לתכנון סביבה פיסית מתאימה לצרכי דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי. קיימות גם במחקר על דיירים צעירים (שוורץ, מיכלק, 2007):

א. המלצות לתכנון חצר

א.1- הדיירים רוצים להשתמש בחצר הבית במשך כל השנה, ושיהיו בה מתקני משחקים. יש לדאוג לפינות ישיבה ולהצללה בחצר, כי הדיירים אוהבים לשהות בחצר בכל שעות היום.

המלצה זאת קיימת גם במחקר על הוסטלים לדיירים צעירים.

ב. המלצות לתכנון פנים הבניין

ב-1. יש להוסיף הנחית תכנון לאורך מכסימלי של מסדרון בהוסטלים למזדקנים, לצורך תפקוד נאות של אנשי צוות בהוסטל

ב-2. יש להימנע משטחים ציבוריים בשטחים הגדולים מעבר לנדרש למילוי הפונקציה, כדי לאפשר קשר בין הדיירים. לכך נוספת הסיבה שהועלתה להמלצה זו במחקר על הוסטלים לדיירים צעירים, כדי להקל על התחזוקה.

ב-3. דרושה תקרה אקוסטית כאשר הסלון בחלל אחד עם חדר אוכל. דיירים מזדקנים וצעירים התלוננו על רעש. בסלון ובחדר האוכל מדיירים אחרים.

ב-4. מומלצים קירות עם חלונות בין חללים ציבוריים, כדי לאפשר קשר עין של אנשי הצוות עם הדיירים (כמו בהוסטל עיר שמש, תל-אביב).

ב-5. דרוש חדר פעילות לקבוצות קטנות, עד 15 אנשים, שיאפשר פרטיות ושקט במגע בין הצוות והדיירים.

ג. המלצות לתכנון חדרי שינה

ג-1. דרושות מיטות ברוחב לפחות 90 ס"מ, מאחר ומיטות נוער ברוחב 80 ס"מ צרות מדי למזדקנים
ג-2. דרושים יותר מקומות לאחסון כלי מיטה ובגדי חורף בחדרי שינה. דיירים ואנשי צוות טענו שאין בחדר השינה מספיק מקומות אחסון (ארונות גדולים יותר, מדפים) לשמיכות חורף ולבגדי חורף.
המלצה זאת קיימת גם במחקר על הוסטלים לדיירים צעירים.
ג-3. לצמצם שטח פינות ישיבה למינימום.

ג-4. מומלץ שמטבחון בפינת ישיבה לא יהיה לשימוש עצמאי של הדיירים, מאחר וגישה חופשית למטבחון יכולה לגרום להשמנה ולצריכת קפאין המקשה להירדם בלילה, ויש בעיית בטיחות של כוויות ממים רותחים. המלצה זאת קיימת גם במחקר על הוסטלים לדיירים צעירים.

ג-5. כדי לאפשר פרטיות, חדר לשני דיירים הופרד ע"י מחיצה, וכך נוצרו 2 חללים ללא דלת, עם מסדרון כניסה ואמבטיה ושירותים משותפים (לדוגמא, בהוסטל בית חלומי, רעננה).

ד. המלצות לתכנון חדרי אמבטיה ושירותים

ד-1. מומלצות למזדקנים מקלחות בשטח מתאים, ולא צריך אמבטיות.
ד-2. דרושים חדרי אמבטיה בשטח מתאים לדייר ולאישי צוות המסייע לו.

ה. המלצות לתכנון מטבח

ה-2. דרושים גבולות ברורים של אזורי פעילות של דיירים העושים תורנויות במטבח לגבי אזורים שהם מחוץ לתחומם, כמו המזווה, לצורך התמצאות ומניעת בלבול.
ה-3. המלצה לקירוב פונקציות במטבח, מאחר ומרחקים גדולים בין הפונקציות במטבח מהווים קושי לתפקוד אנשי הצוות.

ו. המלצות לריהוט חדר אוכל

ו-1. מומלצים שולחנות אוכל מלבניים, בגלל הצורך של הדיירים בסביבה עם גבולות ברורים וחד משמעיים, כי בשולחנות אוכל עגולים אין מקומות קבועים.
ו-2. דרושים שולחנות אוכל אליהם מסבים לא יותר מ-6 דיירים, לצורך קיום קשר חברתי בין הדיירים ולמניעת רעש. המלצה זאת קיימת גם במחקר על הוסטלים לדיירים צעירים.

3.1- מומלץ ריהוט שניתן להזיזו בקלות וקל לנקותו, כמו כסאות חדר אוכל בהוסטל ותיקים, רחובות.

ז. המלצות לריהוט סלון

1.1- מומלצות כורסאות עם ריפוד רחיץ בצבע כהה, ולא ריפוד בד, בגלל מצב של בריחת שתן אצל המזדקנים.

2.2- מומלץ ריפוד ספות וכורסאות בצבע כהה. כי ריפוד בצבע בז' בהיר קשה לניקוי.

לסיכום,

התאמת סביבה פיסית בהוסטלים לדיירים מזדקנים עם פיגור שכלי תהיה שונה מהתאמתה לדיירים צעירים הן בגלל שינויים גופניים בגיל הזקנה שמתבטאים בדרישות מיוחדות למערך פונקציונלי, לממדים גיאומטריים, לבטיחות ובנגישות, לנוחות ראייה ולריהוט, והן בגלל שינויים נפשיים בגיל הזקנה שמתבטאים בדרישות מיוחדות לנוחות אקלימית, לנוחות אקוסטית ולהעדפות בעיצוב פנים.

5.3 ההשלכות היישומיות של המחקר

ההשלכות היישומיות של המחקר הן בהיותו בסיס להכנת הנחיות לתכנון הוסטלים למזדקנים עם פיגור שכלי, ובסיס לתקצוב בניה והצטיידות בהוסטלים למזדקנים.

5.4 רשימת אנשי מקצוע והשטח להם רוצה החוקר להציג את תוצאות המחקר

אנשי המקצוע אותם הייתי רוצה לזמן להצגת ממצאי המחקר הם אדריכלים ומהנדסים העוסקים בתכנון ובבניה של הוסטלים למזדקנים עם פיגור שכלי, וכן אנשי שלטון מקומי המקבלים החלטות בנושא. כמו כן, בעלי תפקידים האחראים על הצטיידות של הוסטלים.

5.5 המלצות למחקרי המשך

מחקר המשך יכול חקירת הסוגיות שהועלו במחקר הנוכחי, במיוחד תוך התייחסות להערות אנשי הצוות, מאחר ותפקודם הנאות של אנשי הצוות הינו תנאי לרווחת הדיירים המזדקנים התלויים בהם. מחקר המשך יכול פיתוח הנחיות תכנון להוסטלים למזדקנים עם פיגור שכלי. הנחיות תכנון אלה תכלולנה גם הנחיות להצטיידות הוסטלים למזדקנים.

רשימת מקורות

בן-נון, ש', נאון, ד', ברודסקי, ג' ומנדלר, ד'. (2008). הזדקנות של אנשים עם פיגור שכלי המקבלים שירותי דיור ו/או תעסוקה ממשרד הרווחה: תמונת מצב וצרכים. מכון ברוקדייל, המרכז לחקר הזקנה והמרכז לחקר מוגבלויות ואוכלוסיות מיוחדות.
ברנזון, מ' (2001). סקר צרכים ומענים של אנשים מבוגרים ומזדקנים עם פיגור שכלי החיים בקהילה. *אוניברסיטת ת"א*.

כרמלי, א', ברחד, ש', זייגר, צ' וכרמלי, ו' (2001). המאפיינים הקליניים ומאפייני התפקוד של מבוגרים הלוקים בפיגור שכלי. *גרונטולוגיה: כתב-עת לנושאי זקנה*, כח(1), 45-55.
מיכלק, י' (1991). פיתוח הנחיות תכנון מבחינה אקלימית לבנייני בתי אבות. *חיבור לקבלת תואר מגיסטר למדעים בארכיטקטורה, הטכניון*.
מיכלק, י' (1998). השפעת שינויי כושר השמיעה בגיל הזקנה על המרכיב האקוסטי בבנייני בתי-אבות. *חיבור לשם קבלת תואר דוקטור לפילוסופיה, הטכניון*.
מיכלק, י' (2003). השפעת הסובב הפיסי של מערכות השירותים לקשישים בישראל על איכות חיי הקשיש. *מחקר לפוסטדוקטורט, הפקולטה לרווחה ובריאות, אוניברסיטת חיפה*.
מיכלק, י' (2004). סקר נגישות במבני צבור ושטחים פתוחים בחיפה. *אוניברסיטת חיפה, עיריית חיפה*.
שוורץ, ח' (2003). מסגרות דיור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי: מאפיינים, צרכים וכיווני תכנון עתידיים. *אוניברסיטת בר-אילן, קרן שלם*.
נאמן, א' (1984). האספקטים החזותיים ובעיות התאורה הטבעית בבניינים משמרי אנרגיה. *טכניון*.
שוורץ, ח', מיכלק, י' (2007). הסובב הפיסי של מסגרות דיור ותעסוקה מוגנות בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי: השפעתו על שביעות הרצון מסגנון החיים המתאפשר. *רמת גן; אוניברסיטת בר-אילן*.

Cummins, R. A., & Lau, A. L. D. (2005). Personal Well-being Index-Intellectual Disability. *3rd Edition. Manual. Melbourne: Deakin University*

Daatland, S. & Herlofson, K. (2001). Ageing, intergenerational relations, care systems and quality of life – an introduction to the OASIS project. *Norwegian Social Research NOVA Rapport 14/01*

Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95, 542-575.

DHCD: Massachusetts Department of Housing and Community Development; Commonwealth of Massachusetts Executive Office of Health and Human Services, Department of Mental Retardation (2004). *Design guidelines for special needs housing*.

Egli M., Feurer, I., Roper, T., & Thompson, T. (1999). Architectural acoustics in residences for adults with mental retardation and its relation to perceived homelikeness. *American Journal of Mental Retardation*, 104 (1), 53-66.

- Egli, M., Feurer, I., Roper, T., & Thompson, T., (2002), The role of residential home-likeness in promoting community participation by adults with mental retardation. *Research in Developmental Disabilities, 23*, 179-190.
- Fundamentals ASHRAE Handbook(1985).
- Heller, T., Miller, A.B. & Hsieh, K. (2002). Eight-year follow-up of the impact of environmental characteristics on well-being of adults with developmental disabilities. *Mental Retardation, 40* (5), 366-378
- Janicki, M. P. (1997). Quality of life for older persons with mental retardation. In R. L. Schalock & H. College (Eds.), *Quality of life Volume 2. Application to persons with disabilities*. Washington DC: AAMR, pp. 105-115.
- Lawton, M.P., & Nahemow, L. (1973). Ecology and the aging process. In C. Eisdorfer & M.P. Lawton (Eds.), *Psychology of adult development and aging*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Lifshitz, H. (2001). Aging phenomena among people with mental retardation in community residence in Israel. *Education and Training in Mental Retardation and Developmental Disabilities, 36*(1), 30-41.
- McNellis, C. A. (1997). Mental retardation and aging: Mental health issues. *Gerontology and Geriatrics Education, 17* (3).
- Moos, R. L., & Lemeke, S. (1996) *Evaluating Residential Facilities*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Murray, W. (1996). Planning residential environments with persons with mental retardation. *Journal of Planning Literature, 11* (2), 155-166.
- Perry, J., Felce, D., Low, K. (2001). Subjective and objective quality of life in staffed community housing. *Highlight No 26*.
- Robinson, J.W., Thompson, T. (1999). Stigma and architecture, in E. Steinfeld & G.S. Danford (Eds.), *Enabling Environments: Measuring the impact of environment on disability and rehabilitation* (pp.251-270). Dordrecht, Netherlands: Kluwer Academic Publishers.
- Robinson, J.W., Thompson, T., Emmons, P., Graff, M., & Franklin, E. (1984). Towards an architectural definition: Housing for severely and profoundly mentally retarded adults. *Minneapolis: University of Minnesota, Center for Urban and Regional Affairs, School of Architecture and landscape Architecture*.

- Rotegard, L., Hill, B., & Bruininks, R. (1983). Environmental characteristics of facilities for mentally retarded persons in the United States. *American Journal of Mental Deficiency*, 88, 49–56
- Schalock, R.L., Brown, I., Cummins, R.A., Felce, D., Matikka, L., Keith, K.D., & Parmenter, T., (2002). Conceptualization, measurement, and application of quality of life for persons with intellectual disabilities: Report of an international panel of experts. *Mental Retardation*, 40(6), 457-470.
- Spreat, S., Lamina, J., Jefferies, J., Axelord, S., Murphy, B.J., & McGuffin, P. (1979). The impact of environmental noise on mealtime social interactions in a residential facility for persons with mental retardation. *Behavioral Residential Treatment*, 5, 1-13.
- Stancliffe, R., Abery, B. H. & Smith, J. (2000). Personal control and the ecology of community living settings: Beyond living unit size and type. *American Journal on Mental Retardation*, 105, 431-454.
- Thompson, T., & Carey, A. (1980). Structured normalization: Intellectual and adaptive behavior changes in a residential setting. *Mental Retardation*, 18, 193-197.
- Thompson, T., Robinson, J., Graff, M., & Ingenmey, R. (1990). Home-like architectural features of residential environments. *American Journal on Mental Retardation*, 95 (33), 263-283.
- Thompson, T., Robinson, J., Dietrich, M., Farris, M., & Sinclair, V. (1996), Interdependence of Architectural Features and Program Variables in Community Residences for People with Mental Retardation. *American Journal on Mental Retardation*, 101 (3), 315-327
- WHO-IASSID work plan (2000). The special interest research group on quality of life. The international association for the scientific study of intellectual disabilities. Quality of life: Its conceptualization, measurement, and application. A consensus document.

נספחי המחקר

נספח א': רשימת 130 פריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים לדיירים מזדקנים עם פיגור שכלי מתוך הנחיות תכנון קיימות, לפי היבטים של תכנון אדריכלי

הנחיות תכנון כלליות - 7 פריטים

1. ההוסטל נמצא בתוך אזור מגורים. (פריט 1)
2. מראה חיצוני של ההוסטל אינו חורג ממראה המבנים האחרים בשכונה בה הוא ממוקם. (פריט 2)
3. יש תאורה בכניסה לבניין. (פריט 34)
4. יש חדר צוות בבניין. (פריט 127)
5. יש גלאי עשן בבניין, וסתי מים חמים, תאורת חירום, תאורת לילה מרכזית. (פריט 128)
6. רהיטים לשימוש הדיירים עם פינות מעוגלות. (פריט 129)
7. רהיטים לשימוש הדיירים אינם מברזל. (פריט 130)

מערך פונקציונלי - 8 פריטים

1. יש דשא ו/ או רחבה מרוצפת ושטחי גינון. (פריט 9)
2. יש מתקן לגריל בחצר. (פריט 10)
3. יש מתקנים למשחקים בחצר. (פריט 11) - לשילוב
4. יש גינה שהדיירים מטפלים בה. (פריט 12) - לשילוב
5. יש פינות ישיבה בחצר לכל הדיירים. (פריט 13) - לשילוב
6. הכניסה אל יחידת השירותים הינה ישירה מתוך חדר שינה. (פריט 35)
7. ישנה פינת ישיבה (חדר פנאי) בסמוך לחדרי השינה. (פריט 36)
8. חדר אוכל ימוקם בצמוד למטבח, באופן שתתאפשר גישה נוחה ביניהם. (פריט 74).

מימדים גיאומטריים - 4 פריטים

1. גובה חדר שינה לא יפחת מ-2.60 מ'. (פריט 37)
2. מספר הדיירים בחדר שינה אינו עולה על שני דיירים. שטח חדר שינה עבור שני דיירים יהיה לא פחות מ- 14 מ"ר (ללא ארונות) ולא פחות מ- 10 מ"ר לחדר לדייר בודד. (פריט 38) -שילוב
3. שטח חדר אוכל לפי 1.5 מ"ר לדייר. (פריט 75)
4. שטח רצפת הסלון לפי 3 מ"ר לדייר. (פריט 87) - לשילוב

היבט בטיחות ונגישות - 74 פריטים

1. יש מעבר חצייה בסמוך לבניין ההוסטל. (פריט 3)
2. דרך הגישה מתחנת האוטובוס עד לחצר הבניין מרוצפת ותקינה. (פריט 4)

חניה נגישה לנכים

1. יש לפחות חנייה אחת נגישה לנכים בסמוך לכניסה להוסטל. (פריט 5)
2. בחניה מקורה יש גובה פנוי (לרכב גבוה) - 245 ס"מ. (פריט 6)

3. לפחות חנייה אחת נגישה לנכים בסמוך לכניסה להוסטל. רוחב חנייה בניצב - לפחות ברוחב 4.60 מ'. (פריט 7)

4. לצורך עליה מחנייה למדרכה - קיימת הנמכת מדרכה קרוב ככל האפשר לחנייה. (פריט 8)

5. עבור כיסא גלגלים, יש לפחות 100 ס"מ רוחב פנוי לצד ספסלי ישיבה בחצר. (פריט 14)

שביל גישה נגיש לבניין

1. פני ושולי שביל גישה לבניין יהיו רציפים – תוואי מרוצף, סלול או כבוש, ללא שקעים ובלטות העלולים לגרום לנפילות. (פריט 15)

2. אין מכשולים בתחום שביל גישה לבניין (ענפי עץ, שלטים או מתקנים אחרים). (פריט 16)

3. רוחב שביל גישה לבניין לא פחות מ- 130 ס"מ פנוי. (פריט 17)

4. שטחי ביניים בשביל גישה לבניין עם שיפוע מעל 3% (לכל הפרש גובה מעל 150 ס"מ). (פריט 18)

מדרגות חיצוניות נגישות

1. במדרגות חיצוניות, עומק השלח 28 ס"מ לפחות. (פריט 20)

2. במדרגות חיצוניות, מידת רום מדרגה 10-15 ס"מ. (פריט 21)

3. במדרגות חיצוניות, רוחב מהלך המדרגות לפחות 100 ס"מ. (פריט 22)

4. במדרגות חיצוניות, פס אזהרה ברוחב 2.5 ס"מ. (פריט 23)

5. במדרגות חיצוניות, פס אזהרה לכל רוחב המדרגה. (פריט 24)

6. במדרגות חיצוניות, מרחק פס אזהרה 3 ס"מ מקצה השלח. (פריט 25)

7. במדרגות חיצוניות, פס אזהרה בגוון ומירקם שונים מהשלח. (פריט 26)

8. קיום מעקות במדרגות חיצוניות. (פריט 27)

9. במדרגות חיצוניות, גובה מעקות 90-105 ס"מ מקצה המדרגה. (פריט 28)

10. במדרגות חיצוניות, מעקות משני הצדדים או במרכז. (פריט 29)

11. לדלת הנפתחת ישר אל המדרגות החיצוניות, שטח פנוי בעומק 125 ס"מ לפני הדלת. (פריט 30)

12. לדלת הנפתחת ישר אל המדרגות החיצוניות, שטח פנוי ברוחב 125 ס"מ לפני הדלת. (פריט 31)

13. בנוסף למדרגות חיצוניות, יש רמפה לכיסא גלגלים, ברוחב 130 ס"מ לפחות. (פריט 32)

חדר שינה

1. נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים אל תוך חדר שינה. (פריט 39)

2. הריצוף בחדר שינה הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה. (פריט 40)

3. יש רדיוס סיבוב לכיסא גלגלים של 150 ס"מ בחדר שינה. (פריט 41)

חדר אמבטיה ושירותים

1. דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ (כדי למנוע חסימת הדלת ע"י דייר שהתמוטט). (פריט 54)

2. נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים אל תוך חדר אמבטיה. (פריט 55)

3. הריצוף בשירותים ואמבטיה הוא מקרמיקה מחוספסת למניעת החלקה. (פריט 56)

4. רוחב דלת תא שירותים הינו 90 ס"מ לפחות. (פריט 57)
5. אורך תא השירותים הוא 175 ס"מ לפחות (בין החיפויים). (פריט 58)
6. רוחב תא השירותים הוא 140 ס"מ לפחות (בין החיפויים). (פריט 59)

אסלה נגישה

1. גובה אסלה 50 ס"מ מעל הרצפה כולל המושב. (פריט 60)
2. מרחק שפת האסלה הקדמית מקיר אחורי 75 ס"מ. (פריט 61)
3. רוחב תא מקלחת 90 ס"מ. (פריט 62)-לשילוב
4. אורך תא מקלחת 130 ס"מ. דרוש מעקה אחיזה בקיר אליו סמוכה האמבטיה או המקלחת. למניעת החלקה. (פריט 63) -לשילוב
5. לפני תא המקלחת יש רדיוס סיבוב לכיסא גלגלים של 150 ס"מ, המשמש כשטח פנוי להתלבשות. (פריט 64) -לשילוב
6. גובה פני כיור בחדר אמבטיה 80 ס"מ. (פריט 65) - לשילוב

מטבח

1. הריצוף במטבח הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה. (פריט 69)
2. יש רדיוס סיבוב לכיסא גלגלים של 150 ס"מ במטבח. (פריט 70)
3. גובה פני הכיור במטבח עד 90 ס"מ. (פריט 71) - לשילוב
4. ארונות מטבח תחתונים מתאימים לשימוש ליושב בכיסא גלגלים מבחינת נוחות פתיחת דלתות. (פריט 72) - לשילוב

חדר אוכל

1. נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים אל תוך חדר אוכל. (פריט 76)
2. הריצוף בחדר אוכל הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה. (פריט 77)
3. יש לפחות 100 ס"מ רוחב פנוי עבור כיסא גלגלים ליד כיסא ישיבה בחדר אוכל. (פריט 78)

סלון

1. נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים אל תוך הסלון. (פריט 88)
2. הריצוף בסלון הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה. (פריט 89)
3. יש לפחות 100 ס"מ רוחב פנוי עבור כיסא גלגלים ליד כורסא בסלון. (פריט 90)

דלת כניסה ראשית ומסדרונות

1. קיים לוח בקרה לגילוי אש בסמוך לכניסה הראשית או בחדר צוות. (פריט 100)
2. דלת כניסה ראשית היא פלדלת. (פריט 101)
3. דלת כניסה ראשית בעלת ידית פתיחה פנימית. צורת הידית לא עגולה. (פריט 102).
4. רוחב דלת כניסה ראשית 100 ס"מ נטו (פתח חופשי) (פריט 107)
5. ספי דלתות - ללא סף דלת (בגובה של מפלס הרצפה), או סף דלת עד 1 ס"מ. (פריט 108)
6. רוחב פנוי בצד דלת כניסה ראשית - 40 ס"מ לפחות בצד הידית. (פריט 109).
7. רוחב מסדרון מול דלת כניסה ראשית - 125 ס"מ לפחות. (פריט 110).

8. רוחב מסדרון פנימי הינו לא פחות מ- 110 ס"מ, לאפשר מעבר כיסא גלגלים עם מטפל.
(פריט 111)

9. גובה מסדרון פנימי הינו לא פחות מ- 2.40 מ'. (פריט 112)

10. מנענת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים אל תוך המסדרון. (פריט 103)

11. מסלול הליכה במסדרון סמוך לחדרי שינה, חפשי ממכשולים. (פריט 104)

12. הריצוף במסדרון הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה. (פריט 105)

13. קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה בכל קומה. (פריט 106)

מדרגות פנימיות נגישות

1. במדרגות פנימיות, פס אזהרה בקצה השלח, במרחק שאינו גדול מ-3 ס"מ, לכל אורכו וברוחב 2.5 ס"מ לפחות. בגוון ובמרקם שונים מהשלח, כאשר המרקם נועד למניעת החלקה. (פריט 113)

2. במדרגות פנימיות, מיקום מעקות משני הצדדים או במרכז. (פריט 114)

3. במדרגות פנימיות, המעקות מברזל, בצורת צילינדר ואינם צמודים לקיר. (פריט 115) - לשילוב

4. במדרגות פנימיות, גובה מעקות 105-90 ס"מ מקצה המדרגה. (פריט 116)

5. במדרגות פנימיות, שלח מדרגה - בעומק 26 ס"מ לפחות. (פריט 117)

6. במדרגות פנימיות, רום מדרגה - 16.5-10 ס"מ. (פריט 118)

מעלית נגישה

1. קיום מעלית נגישה נדרש בבניין מעל קומה אחת. (פריט 121)

2. מידות התא בין הדלת והקיר ממול 235 ס"מ. בין קירות ניצבים לדלת 150 ס"מ. (פריט 122)

3. עומק פנוי לפני המעלית, העומק בחזית המעלית הוא 150 ס"מ לפחות. (פריט 123)

4. גובה מאחזי יד לאורך הקירות במעלית הוא 100 ס"מ. (פריט 124)

5. גובה כפתורי זימון מעלית 130 ס"מ. (פריט 125)

6. רוחב פתח מעלית הוא 90 ס"מ. (פריט 126)

נוחות אקלימית - 14 פריטים

1. יש הצללה בחצר. (פריט 19) - שילוב

2. יש קירוי למדרגות חיצוניות. (פריט 33) - לשילוב

3. שטח החלונות מהווה 12% משטח חדר שינה. (פריט 42)

4. יש מערכת לחימום בחורף בחדר שינה. (פריט 43)

5. יש מערכת לקירור בקיץ בחדר שינה. (פריט 44)

6. השירותים מאווררים היטב, להרחקת ריחות. (פריט 66)

7. יש תנור חימום בחדר אמבטיה (חדר האמבטיה מחומם בחורף). (פריט 67) - לשילוב

8. המטבח מאוורר היטב. (פריט 73)

9. מערכת לקירור בקיץ בחדר אוכל. (פריט 79)

10. מערכת לחימום בחורף בחדר אוכל. (פריט 80)
11. שטח החלונות מהווה 8% משטח חדר האוכל. (פריט 81)
12. שטח כולל של החלונות מהווה 12% משטח הסלון. (פריט 91)
13. יש מערכת לקירור בקיץ בסלון. (פריט 92) - לשילוב
14. יש מערכת לחימום בחורף בסלון. (פריט 93) - לשילוב

נוחות אקוסטית - 4 פריטים

1. אין מטרדים אקוסטיים סביבתיים. (פריט 45) - לשילוב
2. יש תקרה אקוסטית בחדר אוכל. (פריט 82) - לשילוב
3. יש תקרה אקוסטית בסלון. (פריט 94) - לשילוב
4. יש תקרה אקוסטית במסדרון סמוך לחדרי שינה. (פריט 119) - לשילוב

נוחות ראייה - 4 פריטים

1. יש מנורות קיר ליד המיטות, בנוסף לתאורת תקרה. (פריט 46)
2. תאורה עמומה (למניעת סנוור) בחדר אמבטיה. (פריט 68)
3. המרחק בין נקודות תאורה בסלון לא עולה על 3 מ'. (פריט 95) - לשילוב
4. המרחק בין נקודות תאורה במסדרון לא עולה על 3 מ'. (פריט 120) - לשילוב

עיצוב פנים וריהוט - 15 פריטים

1. מיטת יחיד לאדם זקן ברוחב 90 ס"מ לפחות, ואינה מברזל. (פריט 47) - לשילוב
2. שידה לדייר בחדר שינה. (פריט 48) - לשילוב
3. ארון עם שתי דלתות לדייר ומקום אחסון לנעליים. (פריט 49) - לשילוב
4. מדפים לפריטים אישיים לדייר בחדר שינה. (פריט 50)
5. הריצוף בחדר שינה בצבע בהיר. (פריט 51) - לשילוב
6. הקירות בחדר שינה בצבע בהיר. (פריט 52) - לשילוב
7. תמונות וקישוטים תלויים על הקירות בחדר שינה. (פריט 53) - לשילוב
8. גובה שולחנות אוכל 76 ס"מ - 69 ס"מ. (פריט 83) - לשילוב
9. שולחנות אוכל יציבים, גם כשהם פתוחים, כדי לתמוך משקל של אדם הנשען עליהם. (פריט 84)
10. לא יסבו לשולחן אוכל יותר מ-6 דיירים. (פריט 85) - לשילוב
11. כיסאות בלי משענות יד המפריעות להתקרב לשולחן האוכל, ויציבים בלי גלגלים. (פריט 86) - לשילוב
12. לכיסאות/ כורסאות בסלון יש משענות יד העוזרות בקימה מן הכיסא. (פריט 96) - לשילוב
13. הריצוף בסלון בצבע בהיר. (פריט 97) - לשילוב
14. הקירות בסלון בצבע בהיר. (פריט 98) - לשילוב
15. תלויות תמונות וקישוטים קישוטים תלויים על הקירות בסלון. (פריט 99) - לשילוב

נספח ב': הנחיות לראיון אנשים עם פיגור שכלי לפי קמינס

1. מידע כללי על הסקלה

הסקאלה של PWI-ID מתוכננת לראיון אישי עם אנשים בעלי מוגבלות שכלית. אין לענות בשם האדם המוגבל בידי האדם הדואג לו או מישהו ש"מכיר את האדם היטב". תשובות מיופות כוח כאלו אינן תקפות ביחס למדידות סובייקטיביות. בשיש שיתוף פעולה, הריאיון עורך כ-20 דקות.

2. סביבת הראיון

בעת ראיון של אנשים עם פיגור שכלי, זה חיוני לוודא שהמידע שהם נותנים הינו תקף. דבר זה דורש תשומת לב רבה מצדו של המראיין עקב הבעיה של הסכמה לכל השאלות בעת הראיון. אנשים עם פיגור שכלי, נוטים לענות על שאלות בצורה שהם תופסים כמה שיספק את המראיין. בעיה זו מחריפה ע"י תחושת איום או חוסר נוחות. כזו תשובה יכולה להיווצר עקב התפיסה של הבדלי כוחות (בין המראיין למראיין) או עקב השאלות בסביבה לא מוכרת.

בניסיון להתגבר על בעיה זו המראיין צריך:

- להתלבש בצורה שאינה מעוררת חשש.
- צריך להיות מוכן להיות חלק בטקס חברתי פשוט, כמו לשתות כוס תה.
- צריך להיתפס על ידי המראיין כחברותי, או לפחות כניטרלי.
- באופן אידיאלי, המבחן צריך להתקיים בשטח בייתי עבור המראיין, במקום שקט הרחק מהסחות דעת של אנשים אחרים או טלוויזיה.

3. תפקיד נותן החסות

לנותן החסות אסור להיות נוכח בשעת מבחן. המראיין צריכים להיות לבד או, אם ממש הכרחי, עם חבר תומך לבחירתם.

4. אתיקה

- לפני ביצוע המבחן, באחריותו של מנהל הסקר לוודא ש:
  - א. אישור לאתיקה ראוייה הושג מהסמכות הרלוונטית שלפיה הם פועלים
  - ב. שניתן אישור לביצוע המבחן מהמראיין או מהורה המראיין או מאפוטרופוס חוקי.

5. נוהל ראיון עם דיירים עם פיגור שכלי

קדם ראיון:

הצג את תמונת 3 הפרצופים (המצורפת להלן)

ואמור: "הנה שלושה פרצופים"

"הם (הצבע על כל אחד בתורו) "עצוב", "לא שמח ולא עצוב" ו "שמח"

שאלה: "אם הרגשת שמח בנוגע למשהו, על איזה פרצוף היית מצביע?"

שאלה: "אם הרגשת עצוב בנוגע למשהו, על איזה פרצוף היית מצביע?"

שאלה: "אם הרגשת לא שמח ולא עצוב, על איזה פרצוף היית מצביע?"

בכדי להמשיך לשלב הבא הנבחן צריך לענות בצורה נכונה.

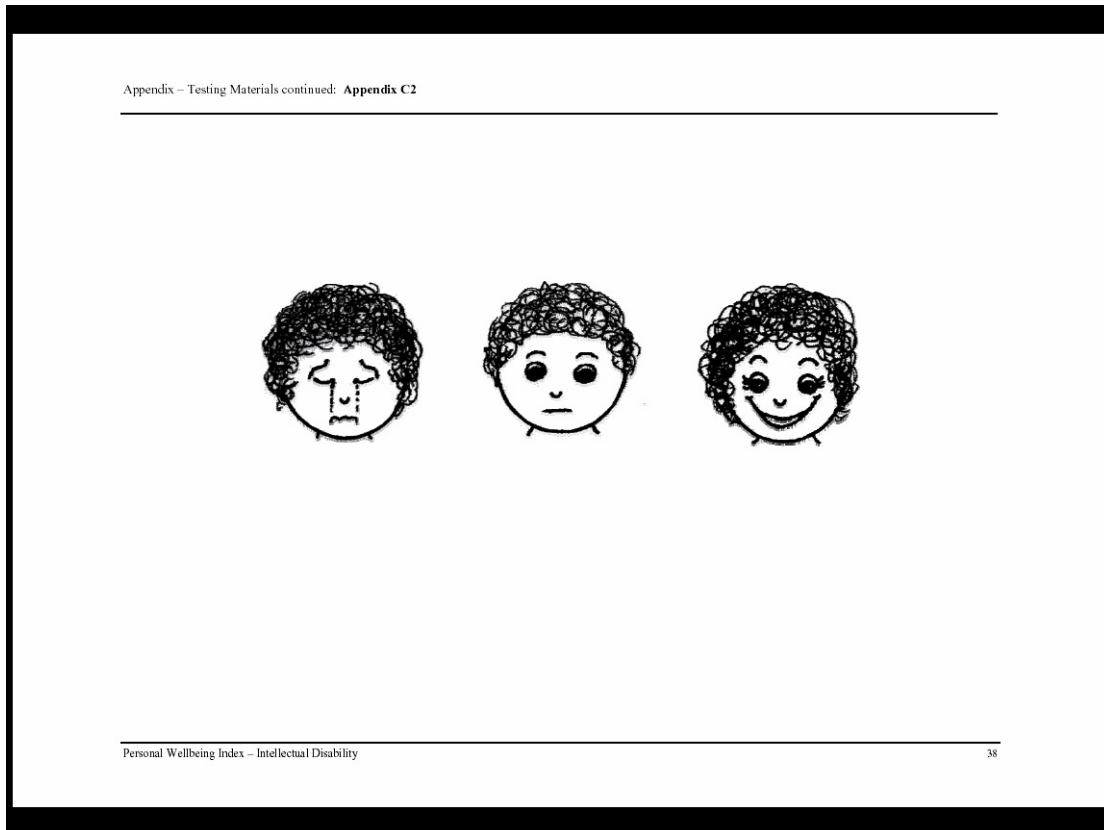
אם הנשאל נכשל, חזור על ההוראות ושאל בשנית רק פעם אחת.

אם זה לא מושג, אין להמשיך ויש לסיים את המבחן לגמרי.

בעת הראיון:

- דירוג התשובות לכל שאלה הוא בסולם של 1-3.
- פרצוף "עצוב" המבטא אי שביעות רצון - דירוג 1.
- פרצוף "לא שמח ולא עצוב" המבטא שביעות רצון בינונית - דירוג 2.
- רצוף "שמח" המבטא שביעות רצון גבוהה - דירוג 3.

תמונת 3 הפרצופים לפי קמינס

נספח ג': דו"ח הערכת סביבה פיסית לכל הוסטל שבמדגם

הנתונים שנאספו ומוצגים במחקר נכונים לתאריך בו נערך הסקר בכל הוסטל.

1. הערכת סביבה פיסית בהוסטל דולב, אשקלון

נכון לתאריך ביצוע הסקר: 10.10.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של הוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל הוסטל, מדידות ותצפיות	
			סביבה שקטה. בצד אחד גובל בשכונת מגורים ובצד שני גובל במבני צבור.	סביבת הוסטל
			מול שער כניסה ראשית	חניית רכב הסעה ליד הוסטל
			שטח הבניין: 1400 מ"ר. הבניין במפלס אחד עם החצר.	תיאור בניין הוסטל
		תחזוקת החצר קשה.	ספסלים מפוזרים בחצר.	חצר הוסטל
		הבניין בנוי בצורה מלבנית, מסדרונות ארוכים מאוד. ואין קשר עין בין אנשי הצוות והדיירים. הממ"ד המשמש כחדר פעילויות קטן בשביל דיירים בכיסאות	יש חדר יצירה בממ"ד. ריצוף שטחים ציבוריים מקרמיקה צבעונית בגוונים בהירים. הקירות בצבע תכלת-אפרפר.	פנים הבניין

		גלגלים.		
	לדברי דיירת, לפעמים בקיץ יש רעשים מהבריכה הסמוכה להוסטל, שמפריעים לה לישון. לדברי דייר, יש רעש מהדיירים.		12 חדרי שינה. 3 חדרים נוספים עבור נופשון.	חדרי שינה
לתפקוד יעיל של אנשי צוות יש לקרב את הפונקציות במטבח.		לא נוח לתפקוד. יש מרחק רב בין המקרר, השיש והכיור.		מטבח
			2 שולחנות ל- 8 דיירים. שולחן ל-4 דיירים ושולחן ל-2 דיירים.	חדר אוכל
	לדברי דיירת "הסלון הוא של ילדים קטנים" ו"יש רעש מהדיירים".	כורסאות קשות, לא נוחות, ולא יציבות. זזות כשקמים מהן. הרגליים של הכורסאות מפרופילי ברזל, ובבסיס הכורסאות יש דיקטים, זה לא עמיד ונשבר.	יש סלון גדול פנימי ופינת ישיבה ליד הכניסה. רהיטי ברזל עם משטח זכוכית ופינות חדות. מהווים בעיה בטיחותית	סלון
		מסדרונות ארוכים מאוד. קיים מרחק רב בין הממ"ד וחדר האוכל.		כניסה ראשית, מדרגות ומסדרונות

2. הערכת סביבה פיסית בהוסטל אקים בת-ים

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 17.10.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			סביבה שקטה מאוד.	סביבת ההוסטל
			שטח הבניין: 828 מ"ר.	תיאור בניין ההוסטל
			הישיבה בחוץ - במשטח לא גדול.	חצר ההוסטל
			2 דירות בקומת קרקע, ו-5 דירות בקומה שנייה. פעילויות של דיירים באולם בקומת מרתף, חדר יצירה בחצר, בסלון גדול ובפינת ישיבה בכניסה. יש חדר חוגים. פרופילי המשקופים מאלומיניום בצבע ירוק כהה.	פנים הבניין
	לדברי דייר "יש קצת רעש מהמזגן ורעשים של אופנועים" מפריעים לו לישון.	המטבחון אינו לשימוש עצמאי של הדיירים.	בכל דירה- 2 חדרי שינה ופינת ישיבה עם מטבחון.	חדרי שינה

3. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית נווה חן, חדרה

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 02.09.2009

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			אין מדרכות בצד הכביש. אין חניות מוסדרות, החניות על דרך עפר משני צדי הכביש.	סביבת הבניין
			הקומפלקס : מורכב מבניין הוסטל בן 2 קומות + מרתף שהוא מקלט המשמש כחדר מוזיקה. יש מבנה של מועדונית ומבנה מגורים נוסף. קומה א : נבנתה לפני כ-30 שנה, שופצה לפני כ-13 שנים, מיועדת לגילאים 30-45. קומה ב : נבנתה לפני 15 שנה, מיועדת למזדקנים. בה נערך הסקר.	תיאור בניין ההוסטל
	דיירת אמרה שהייתה מוסיפה עוד		חצר גדולה מסביב לבניין, יש	חצר ההוסטל

	פרחים לגינה.		2 פינות ישיבה מקורות בפרגולות, משטח מרוצף בגרנוליט לאירועים, יש דשא וגינון, יש מתקן לכדורסל ונדנדה.	
דיירים צודקים.	דיירת אמרה שקשה לה לעלות במדרגות, והייתה רוצה מדרגות בתוך הבניין. הדיירים אמרו שהם נרטבים בחורף במדרגות חימוניות.		המדרגות לקומת מזדקנים הן חימוניות ואינן מקורות.	חוץ הבניין
	לדברי דיירת: שידה נשברה ועדיין לא תוקנה. הייתה רוצה שידה חדשה. "לפעמים יש מחוץ לחדר אנשים שצועקים".	חלק מחדרי השינה קטנים מדי.	יש 10 חדרי שינה. 3 חדרי שינה שמיועדים לדייר אחד, וכיום משוכנים שם שני דיירים עם מיטות עם מנגנון, וזה מאוד צפוף. בחדרים יש כורסאות.	חדרי שינה
	דיירת בקשה לשים וילון באמבטיה ומראה.	עדיף מקלחות. לא צריך אמבטיות.		חדרי אמבטיה ושירותים
	דיירת אומרת שהכיור קטן.		אינו משמש לבישול, רק לחימום ולחלוקה. המטבח הראשי המשרת את כל דיירי ההוסטל נמצא בקומה התחתונה.	מטבח

	דיירת אומרת שהכיסאות לא כל- כך נעימים.	איש צוות ממליץ להפריד בין חדר אוכל וסלון.	2 שולחנות גדולים לכל הדיירים.	חדר אוכל
ריפוד הספות בצבע בז' בהיר, קשה לנקות, עדיף ריפוד בצבע יותר כהה.	דיירת אמרה שהייתה רוצה סלון מקושט יותר, והייתה רוצה לתלות את עבודות היצירה שלהם. גם דייר בקש להוסיף עוד תמונה.	איש צוות ציין כי יש להגדיל פינת ישיבה בסלון שמשתמש רק לצפייה בטלוויזיה. הספות לא נוחות. בזמן הישיבה עליהן כריות המושב זזות. הבסיס לישיבה של הספות, צר מדי. עדיף ריהוט עם פינות מעוגלות, למען הבטיחות.	נמצא בחלל אחד עם חדר האוכל. ספות מעץ עם פינות לא מעוגלות	סלון
			יש יציאה מהסלון למרפסת שהיא בחלקה מקורה בפרגולה בנויה. המרפסת ברוחב של 5 מטר, יש בה שולחנות וכיסאות מפלסטיק.	מרפסות

4. הערכת סביבה פיסית בהוסטל טשרניחובסקי, חיפה

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 31.08.2009

במתחם הוסטל טשרניחובסקי נמצאים שני בניינים - בניין חדש בן 3 קומות ובניין ישן בן 2 קומות שהינו בניין לשימור, ובשיפוץ שנעשה, המעטפת החיצונית נשמרה, וכל פנים הבניין חודש. הסקר מתייחס לבניין הישן מאחר ובו מתגוררים דיירים מזדקנים, ולחדר שינה של הדיירת המרואיינת הנמצא בבניין החדש. .

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות דיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
		כשפותחים חלונות, יש רעש חזק ופיח מהכביש הראשי.	ההוסטל נמצא ברחוב ראשי המהווה עורק תחבורה סואן מאוד. מעבר חציה רחוק מהבניין ויש לעבור צומת סואן.	סביבת הבניין
			בכביש עם שיפוע מדרכה מתאים, גובל בחצר אחורית, ללא מדרגות.	חנית רכב הסעה ליד ההוסטל
			יש רחבה ליד הכניסה. בקומת כניסה : יש 3 דירות. בקומה שנייה יש 1 דירה.	תיאור בניין ההוסטל

		מסיבות יום הולדת עושים בחצר.	בחצר ההוסטל יש 2 מפלסים . חצר אחורית מרוצפת בריצוף אקרשטיין עם פינות גינון.	חצר ההוסטל
		לפי דעת אנשי צוות, מגרש כדורסל מיותר. מספיק עמוד כדורסל אחד	יש מגרש כדורסל	
	והייתה רוצה כסאות נוח לשיזוף		יש 4 ספסלים לשיבה שאינם מספיקים לכל הדיירים.	
דיירת צודקת.	הדיירת ציינה כי חסר לה שמשיות לצל		חסרה הצללה.	
			מדרגות חיצוניות פונות לחצר האחורית. בכניסה יש רמפה המובילה לחצר האחורית.	חוץ הבניין
דיירת צודקת	דיירת ציינה כי רעשים מבחוץ מפריעים לה לישון.	חסר חדר צוות כדי לשים חפצים אישיים של אנשי הצוות. מקשה על אנשי הצוות שצלצול המראה מספר חדר ממנו נתקבלה קריאה של לחצני מצוקה שליד המיטות נשמע רק בחדר המנהלת.	בבניין הישן יש 4 דירות. יש רחבה ליד הכניסה. קומת כניסה : יש 3 דירות. יש אולם לאירועים	פנים הבניין
		הריהוט בחדר שינה אינו מתאים –	בכל דירה 3 חדרי שינה ל- 2 אנשים ו-2 חדרי שינה	חדרי שינה

		<p>המיטות כבדות ואינן רחבות מספיק עבור דיירים מזדקנים. השידות כבדות ויש פינות מברזל שזה מסוכן . אין מספיק אוורור טבעי כשהמיזוג לא עובד . חסר מקום אחסון לנעליים</p>	<p>לבודדים. יש פינת ישיבה ומטבחון. הדיירת שרואינה גרה בדירה בבניין החדש.</p>	
		<p>שירותים ומקלחת לא נגישים.</p>	<p>יש ידיות אחיזה בשירותים.</p>	<p>חדרי אמבטיה ושירותים</p>
		<p>חדר אוכל צפוף ומקשה על עבודת הצוות בעת הגשת הארוחות. הכיסאות כבדים ורחבים מדי. דיירים לא יכולים לקרב כסאות לשולחן האוכל.</p>	<p>מיועד ל-20 דיירים ויש 25 דיירים.</p>	<p>חדר אוכל</p>
		<p>בעיית צפיפות בסלון.</p>	<p>מיועד ל-10 דיירים. יש בו 3 ספות + מקום לכיסא גלגלים .</p>	<p>סלון</p>
		<p>יש להוסיף במדרגות פנימיות פסי אזהרה למניעת החלקה.</p>	<p>בבניין ישן יש 2 חדרי מדרגות.</p>	<p>מדרגות</p>

5. הערכת סביבה פיסית בהוסטל עיר השמש, תל אביב

נכון לתאריך ביצוע הסקר: 9.9.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			שכונת מגורים. סביבה שקטה ונעימה.	סביבת הבניין
			בניין בן 4 קומות. שטח הבניין: 317 מ"ר.	תיאור בניין ההוסטל
	לדעת הדייר והדיירת אין מספיק צל.	דרושים 2 כסאות נדנדה ומתקן לכדורסל.	יש פרגולה עם ספסלי ישיבה.	חצר ההוסטל
		בגלל שההוסטל משנות ה-70 יש מקום לשיפוץ. החדרים והמקלט קטנים מדי. לחלק מהדיירים חסרים מקומות אחסון. הארונות קטנים מדי. אין מספיק קישוטים ושטיחים.	קירות שקופים בין חללים ציבוריים. כדי לאפשר קשר עין של אנשי הצוות עם הדיירים. יש חדר חוגים ל-5 דיירים.	פנים הבניין

	דייר אמר שהמזרון רך מדי, והיה רוצה מזרון קשה, ושהיה רוצה עוד שידה ומדף. דיירת אמרה שרעשים של דיירים מפריעים לה לישון. הייתה רוצה ארון גדול יותר.			חדרי שינה
דיירת צודקת .	שהייתה רוצה "שיחליפו לה למזרון קשה יותר".	מזרון של הדיירת לא תקין.		
	דייר אמר "יש צורך בעוד וילון שיכסה יותר טוב את המקלחת".	בסטנדרט לא גבוה במיוחד.		חדרי אמבטיה ושירותים
	דיירת אמרה "יש מעט רעש סביב השולחן"	עדיף שולחן מלבני, כי בשולחן עגול אין מקומות קבועים.		חדר אוכל
	לדברי דיירת "יש לפעמים רעשים של הדיירים"	יש לחדש ריפוד בספות קיימות, כי הן נוחות מאוד. רצוי עוד פינת ישיבה בחלל המחבר בין חדר אוכל וסלון.	4 ספות. 2 שולחנות סלוניים.	סלון
	לדברי דיירת "אין מספיק מרחב" במסדרון.			מסדרונות

6. הערכת סביבה פיסית בהוסטל לוויתא, תל אביב

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 9.9.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			יש בסמוך גן ילדים.	סביבת הבניין
			שטח הבניין : 295 מ"ר	תיאור בניין ההוסטל
		דרושה תוספת של מתקני משחקים המתאימים למזדקנים.	יש 2 חצרות. יש 2 נדנדות.	חצר ההוסטל
		הבניין עם נגישות טובה למזדקנים.	אין מדרגות. המשקופים צבועים בצבע כחול-אפרפר.	פנים הבניין
	דייר ודיירת אמרו ש"יש מעט רעשים מבחוץ" שמפריעים להם לישון. הדייר ציין שיש הרעש מתנועת הצופים, ממכוניות ומשאר הדיירים.	פינת מטבחון לא מתאימה.	דייר גר בחדר עם אשתו. יש לו שולחן בחדר עליו מצייר. ציורים שלו על הקירות.	חדרי שינה
	דייר אמר שהשולחן קטן מדי. דיירת אמרה שיש רעש לפעמים.			חדר אוכל

	<p>דייר אמר שאין מספיק מרחב סביב השולחן בסלון. דיירת אמרה "לפעמים יש רעש". דייר ודיירת אמרו שהיו רוצים עוד תמונות וקישוטים.</p>		<p>יש 2 סלונים – סלון עיקרי ל-12 דיירים וסלון משני ל-6 דיירים.</p>	<p>סלון</p>
--	---	--	--	-------------

7. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית אנדרו, ראשל"צ

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 17.10.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			יש בסמוך ישיבה. גני ילדים, מרכז יום. שירותים קהילתיים קרובים. סביבה מאד שקטה.	סביבת הבניין
			שטח מתחם ההוסטל: 2000 מ"ר שטח הבניין : 800 מ"ר.	תיאור בניין ההוסטל
	דייר אמר ש"אין מספיק צל"	דיירים לא יושבים מיזמתם בפרגולה בחצר. מעדיפים לשבת בחצר הקדמית הפונה לכביש.	יש כיסא נדנדה. כדורסל. פינג פונג שולחן.	חצר ההוסטל
		חסר חדר חוגים עד 15 דיירים. חסרים מקומות אחסון.	הבניין במפלס אחד עם החצר. פעילויות הדיירים בסלון, בממ"ד ובחצר.	פנים הבניין
	דיירת אמרה "יש רעש לפעמים בלילה מטלוויזיה של אחד הדיירים"	בחדרי שינה. אין מספיק מרחב. חסר בהם שולחן	מטבחון בפינת ישיבה עם משטח סגול כהה והקירות בצבע בסגול בהיר.	חדרי שינה

		וכיסא. פינת ישיבה עם מטבחון גדולה מדי, לא מנוצלת.	פינות ישיבה הסמוכות לחדרי שינה הינן מעבר לשטח הנדרש להסבה ולצפייה .	
	דייר אמר שאין חימום.	צריך לשפץ אמבטיות. להוסיף עוד שירותים ומקלחת.		חדרי אמבטיה ושירותים
		לא מופרד מהמזווה. גורם לבלבול אצל תורני מטבח.		מטבח
דיירים צודקים.	דייר ודיירת אמרו ש"יש לפעמים רעש של דיירים."		גג רעפים משופע עם קורות עץ, ללא תקרת רביץ. מצופה באריחים אקוסטיים. החלל הגדול שנוצר גורם לבעיות אקוסטיות.	חדר אוכל
דיירת צודקת.	דיירת אמרה ש"קצת צפוף לה" מסביב לשולחן אוכל.		שולחן אוכל בגודל 90 ס"מ על 90 ס"מ מפלסטיק עם ציפוי פורמייקה. כסאות מפלסטיק.	
דיירת הביעה שביעות רצון נמוכה מהקירות בסלון, ובקשה קירות בצבע סגול.	דייר ודיירת אמרו ש"יש רעש של דיירים " ו "אין מספיק מקום" ו"צפוף".	ספות ב"צבע מדכא ולא מתאים". דרוש ריפוד שניתן לרחיצה, בגלל בריחת שתן אצל המזדקנים. ספות לא מתאימות. עדיף קורסאות בודדות.	צוות מעצבי פנים צבע קירות בצבע ירקרק-אפור, מדבקות וציורי פרחים שחורים. ספות בצבע ירקרק-חום. בחלון יש תריס ונציאני.	סלון

8. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית אריה, הוד השרון

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 15.8.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			בניין בן 3 קומות שטח מתחם ההוסטל : 500 מ"ר. שטח הבניין : 220 מ"ר. יש בנוסף מבנה למשרדים ומבנה למחסנים ולחדר כביסה.	תיאור בניין ההוסטל
		דיירים לא מגיעים למדפים עליונים בארון בגרים. לא רצוי שיעלו על שרפרף מטעמי בטיחות	9 חדרי שינה בשלושת הקומות.	חדרי שינה
דיירת צודקת.	לדיירת מפריע לישון רעש מכוניות מהכביש. דיירת אמרה שקצת צפוף.		בחדר דיירת יש 3 בחדר.	
		מטבח קטן מדי לפעילות דיירים תורני מטבח.		מטבח
	דיירת אמרה שדיירים עושים הרבה רעש.	חסרה ספה. חלק מהדיירים יושבים על כסאות.		סלון

9. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית חלומי, אקים רעננה

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 14.10.2010

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			סביבה שקטה מאד.	סביבת הבניין
			רחוק ממרכז העיר ומשירותים קהילתיים. אין תחבורה ציבורית.	נגישות לתחבורה ציבורית ולשירותים קהילתיים.
			שטח מתחם ההוסטל: 1500 מ"ר. שטח הבניין: 1241 מ"ר. בנין בן 2 קומות.	תיאור בנין ההוסטל
			יש כיסא נדנדה ומגרש כדורסל.	חצר ההוסטל
		יותר מדי מסדרונות ופינות ישיבה וחוסר בחללים ציבוריים לפעילויות.	בקומה עליונה : 4 דירות. בכל דירה 3 חדרי שינה. פעילויות דיירים מתקיימות בחצר, בסלון המרכזי, בחדר אוכל ובמקלט.	פנים הבניין

	הדייר אמר שדיירים לפעמים עושים רעש.	לתורן לילה אין זווית ראייה לחדרים. מטבחונים בפינת ישיבה לא לשימוש עצמאי של הדיירים.	מדריך תורן לילה יושב במסדרון של חדרי שינה.	חדרי שינה
בין 2 מיטות יש קיר הפרדה, ללא דלת.		איש צוות רואה יתרון בפתרון זה.	בין 2 מיטות יש קיר הפרדה, ללא דלת.	
		שטח קטן מדי. המדריכה נרטבת כשהיא משגיחה על הדיירים.		חדרי אמבטיה ושירותים
		שטח קטן מדי לכל הדיירים.		חדר אוכל
			את קומת חדרי שינה מקיפה מרפסת פתוחה.	מרפסות

10. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית נחליאל, נתניה

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 24.09.2009

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			ההוסטל נמצא בשכונת מגורים. סביבה שקטה.	סביבת הבניין
			זהו בניין בן 2 קומות. גג רעפים.	תיאור בניין ההוסטל
	דייר אמר שהיה רוצה חצר גדולה יותר, עם עוד דשא.		צמחיה מקיפה ברצועה צרה את הבניין. קיימים שולחנות וכיסאות מעץ וברזל. כיסא נדנדה ומתקן לכדורסל.	חצר ההוסטל
			קירות חוץ הבניין בקומה שנייה מצופים בעץ.	חוץ הבניין
			בקומת קרקע יש חדר חוגים ל-9 אנשים. חוגי מחשבים. דרמה.	פנים הבניין
	דיירת ציינה שלפעמים צועקים בלילה, ושהייתה רוצה שהחדר יהיה יותר מקושט.	איש צוות ציין כי חסרים מקומות אחסון. שמים ביגוד של דיירים במחסן המרכזי של ההוסטל.	בחדר דייר יש שטיח מקיר לקיר.	חדרי שינה

			אזורר חדרי שירותים נעשה בעיקר באמצעות ונטות חשמליות.	חדרי אמבטיה ושירותים
		צבע נוח. לא רואים כתמים.	יש ארונות פורמייקה בצבע בורדו. שיש כהה.	מטבח
		4 אנשים בשולחן זה מועדף להרגשה ביתית. שטח חדר אוכל קטן מדי.	שולחנות עגולים מעץ. 4 מקומות ישיבה בכל שולחן. כסאות מפלסטיק ירוק.	חדר אוכל
	דייר אמר שהיה מוסיף עציצים.	אחסון קלטות ומשחקים נגיש לדיירים.	הריהוט מעץ אלון מלא. 3 כורסאות קש עם ריפוד בד. ספה וכורסא מעץ עם ריפוד.	סלון
			2 מרפסות פתוחות משותפות לכל הדיירים שהציאה אליהן מחדרי השינה. למרפסת אחת יש יציאה מ-2 חדרי שינה, למרפסת שנייה יש יציאה רק מחדר אחד.	מרפסות

11. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית קשר, עכו

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 01.09.2009

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			טובה מאד.	נגישות לתחבורה ציבורית ולשירותים קהילתיים
			יש חנייה מקורה אחת בתוך המגרש,	חנית רכב הסעה ליד ההוסטל
		הבניין במצב לא טוב. יש בעיה קונסטרוקטיבית.	בניין בן 2 קומות. מורכב משני אגפים – אגף לעצמאים, בעלי פיגור קל בינוני, אשר נכלל בסקר. ואגף לאנשים עם פיגור עמוק.	תיאור בניין ההוסטל
		שמים בריכה על הדשא. עורכים טקס הדלקת משואות.	משטח יציאה מהסלון לחצר, מרוצף בקרמיקה. דשא, כסאות פלסטיק, בליטה בקיר משמשת לישיבה. חצר קדמית - הריצוף מגרנוליט.	חצר ההוסטל

		יש חדר הפעלה שם נמצאים משחקי קופסא וקלטות לשימוש הדיירים. ריהוט בצבע כהה יותר שימושי.	בקומת קרקע: מטבח, פינת אוכל, סלון, חדר כביסה, בקומה שנייה: 4 חדרי שינה. יש חדר חוגים.	פנים הבניין
		איש צוות ציין שצריך מדפים אישיים רחבים יותר.	יש ריצוף טרצו.	חדרי שינה
		עדיף ריצוף קרמיקה בהירה על פני ריצוף טרצו.		
		איש צוות ציין שהדיירים לא אוהבים קרמיקה וריצוף בחדרי אמבטיה של הגברים, לעומת זאת, אוהבים מאוד קרמיקה וריצוף בחדרי אמבטיה של הנשים שהיא בצבע תכלת.	קרמיקה וריצוף בחדרי אמבטיה של הגברים בצבע אפור גס	חדרי אמבטיה ושירותים
		ארונות מטבח ישנים.	יש שתי מדרגות בין המטבח והסלון	מטבח
ריהוט שניתן להזיזו בקלות וקל לנקותו.		המלצה על ריהוט שניתן להזיזו בקלות וקל לנקותו.	כסאות עם ריפוד עור שחור. שולחן משיש סינתטי עם רגליים מפרופילים עגולים מברזל.	חדר אוכל

		איש צוות ציין שטח הסלון קטן מדי	שטח הסלון קטן מהנדרש. מרוהט בכורסאות עור שחורות.	סלון
			בעיית בטיחות - יש מדרגה בסוף המסדרון.	מדרגות ומסדרונות
			יש מרפסת בכניסה. מרפסת סגורה משמשת כחדר הפעלה.	מרפסות

12. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית רעות, הוד השרון

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 15.8.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	אינפורמציה על הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			אזור מגורים. קרוב למרכז. בגלל בניה מסיבית באזור יש רעשים בשעות היום.	סביבת הבניין
			שטח מתחם ההוסטל : 2.0 דונם. שטח הבניין : 500 מ"ר. ההוסטל מורכב מ-3 מבנים. תוכנן כבית מגורים והוסב להוסטל.	תיאור בניין ההוסטל
	דייר אמר שצריך עוד פרחים בגינה טיפולית, דיירת אמרה שאין מספיק צל.		יש גינון. נדנדה. שולחן טניס. פרגולה מוצלת. בריכת פלסטיק	חצר ההוסטל
		דרושים שטחים לפי הצורך. שטח גדול מהדרוש יוצר בעיות תחזוקה.	בכל אחד משני המבנים יש 6 חדרי שינה. מבנה שלישי למשרד.	פנים הבניין

			פעילויות הדיירים מתקיימות בחצר, בחדר האוכל.	
	דייר אמר שקצת חם לפעמים, ושהשדה קצת קטנה. דיירת אמרה שצפוף ל-3 אנשים בחדר. ושרעש אוטובוסים מהכביש ורעשי בניה מפריעים לה לישון.	מספר חדרי שינה קטנים מדי.	חדר של דייר רחוק יותר מהכביש מחדר של דיירת.	חדרי שינה
		חסר מקום אחסון - ארונות ומדפים		מטבח
	דייר אמר "לפעמים יושבים הרבה אנשים וקצת צפוף", ושבלילה "קצת חשוך"	הייתה רוצה לחדש סלון.		סלון

13. הערכת סביבה פיסית בהוסטל יעלים א', רמת גן

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 23.9.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	אינפורמציה על הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			גובל בכביש ראשי בינעירוני. עם רעשי תחבורה.	סביבת הבניין
			ההסעה נכנסת למתחם ההוסטל	חנית רכב הסעה ליד ההוסטל
			שטח מתחם ההוסטל : 500 מ"ר	תיאור הבניין
	דייר ודירת לא מרוצים ממתקנים בחצר כי "יש רק פינג-פונג" שלא משתמשים.		יש סככה. יש בה טניס שולחן.	חצר ההוסטל
			מדרגות חירום לא בשימוש יומיומי.	חוץ הבניין
		אין נגישות בכל חדרי השינה.		פנים הבניין
	דייר אומר שהמנגנון של המיטה "רועש". דייר ודירת אומרים שיש רעש מהדיירים מלמטה שמפריע לישון.	בעיית אחסון בגדי קיץ וחורף בחלק מחדרי השינה.	לדייר יש מיטה עם מנגנון פניאומטי	חדרי שינה
	דייר אומר ש"צריך לתקן את החימום"	לבטל אמבטיות. אין מספיק		חדרי אמבטיה

		מרחב. יש להנגיש מקלחות, פסים נגד החלקה, ידיות אחיזה.		ושירותים
	דייר אומר ש"צפוף מדי מסביב לשולחן אוכל" ו"רוצה כסאות חדשים כמו ביעלים ב" דיירת אומרת ש"יש רעש של הדיירים"		נמצא בחלל אחד עם הסלון. יש 2 שולחנות ל-8 דיירים, ושולחן ל-3 דיירים.	חדר אוכל
	דיירת אומרת שיש רעש, ו"אין מספיק תמונות בסלון"	בכורסאות בסלון יש כריות ששוקעות וקשה לקום מהן.		סלון
		יש הרבה מדרגות.		מדרגות
			יש מרפסת עם דק.	מרפסת

14. הערכת סביבה פיסית בהוסטל יעלים ב', רמת גן

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 23.9.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	אינפורמציה על הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה",	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל מדידות ותצפיות	
			ההסעה נכנסת למתחם ההוסטל	חנית רכב הסעה ליד ההוסטל
			שטח מתחם ההוסטל : 500 מ"ר.	תיאור הבניין
דיירים צודקים.	דייר אומר שהיה רוצה שיעשו מגרש כדורסל כמו שהיה פעם. וטניס שולחן. דיירים אמרו ש"אין הצללה"		אין מתקני משחקים. אין הצללה.	חצר ההוסטל
	דייר אמר ש"הוא רוצה לפתוח מיזוג בלילה והדייר השני לא רוצה" שהיה רוצה בחדר "מנורת לילה, עציץ, פרחים, קולב על הדלת, מראה". דיירת אמרה ש"יש רעשים מהטלוויזיה למטה וגם מהאנשים"	אין חדרי אמבטיה ושירותים צמודים בכל חדרי שינה. בעיית אחסון בגדי קיץ וחורף.		חדרי שינה
		לבטל אמבטיות. אין מספיק מרחב. יש להנגיש מקלחות,		חדרי אמבטיה ושירותים

		להוסיף פסים נגד החלקה וידיות אחיזה.		
	דייר "לא מרוצה שהכיור מברזל"			מטבח
	דייר היה רוצה שתהיה קרמיקה על הקיר.	קיימת צפיפות בישיבה מסביב לשולחן אוכל	יש פרקט בפינת אוכל. 9 דיירים מסבים לשולחן אוכל.	חדר אוכל
	דייר אמר שאין מספיק מקום לפעמים, שיש "רעש חזק", ו"אין מספיק אור" בלילה.	בכורסאות בסלון יש כריות ששוקעות וקשה לקום מהן.	יש 2 סלונים.	סלון
			יש מרפסת.	מרפסת

15. הערכת סביבה פיסית בהוסטל רמת טבריה, טבריה

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 01.10.2009

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			ההוסטל נמצא באזור מגורים ומסחר. החצר גובלת בכביש ראשי בו תנועה מאוד סואנת.	סביבת הבניין
			טובה מאד.	נגישות לתחבורה ציבורית ולשירותים קהילתיים
		אין נגישות לנכים.	זהו בניין מגורים בן 3 קומות	תיאור בניין ההוסטל
דיירים צודקים.	הדייר אמר שמביאים כסאות מהמקלט. דיירת אמרה שהייתה רוצה שיהיו עוד ספסלים, שולחן, מתקנים, ולרקום (תפירה) בחצר.	איש צוות אמר שהדיירים מטפלים בגינה ביחד עם הגנן.	חצר גדולה. אין ספסלי ישיבה. אין מתקנים למשחקים. יש כסאות פלסטיק.	חצר ההוסטל
			מקומת כניסה יש 7 מדרגות לקומה ראשונה.	פנים הבניין
	דיירת ציינה	בלילה הדיירים	לחדרי שינה	חדרי שינה

	<p>שהייתה רוצה מקום לדיסקים, מיטה חדשה, מזנון. ושהדיירת שאתה בחדר מפריעה לה לישון. דייר אמר ש"האנשים רועשים".</p>	<p>נאלצים לסגור חלונות בחדרי שינה בגלל רעש תחבורה כבדה</p>	<p>בקומה ראשונה צמודות מרפסות</p>	
			<p>יש 3 מטבחים עם מקרר בכל מטבח</p>	<p>מטבח</p>
	<p>דיירת אמרה שהדיירת שאתה בחדר מפריעה לה גם בזמן האוכל.</p>		<p>יש 3 חדרי אוכל. בקומה ראשונה בקומה שניה ובקומה שלישית. חדרי אוכל מהווה פינת ישיבה לדיירים.</p>	<p>חדר אוכל</p>
		<p>הסלון המשמש כחדר צוות</p>	<p>שטח סלון קטן מדי להתכנסות של כל דיירי ההוסטל. יש 4 כורסאות עור בצבע חום כהה ו-2 כיסאות למחשב.</p>	<p>סלון</p>
			<p>מן הסלון יש יציאה למרפסת מקורה המקיפה את הסלון בצורת האות L.</p>	<p>מרפסות</p>

16. הערכת סביבה פיסית בהוסטל ותיקים, רחובות

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 14.10.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			סביבה שקטה.	סביבת הבניין
			טובה מאד.	נגישות לתחבורה ציבורית ולשירותים קהילתיים
		הרבה שטחים גדולים מהדרוש ואינם מנוצלים. חסר חדר אחסון מרכזי בהוסטל, גם לציוד משרדי.	בנין בן 2 קומות. בקומה ראשונה : 5 חדרי שינה. בקומה שניה : 8 חדרי שינה.	פנים הבניין
	דייר אמר ש"היה רוצה עוד תמונות" דיירת אמרה שהייתה רוצה עוד שידה.	חסרים מקומות אחסון לבגדי הדיירים. פינות ישיבה ומטבחונים ללא שימוש.		חדרי שינה
דייר צודק.	דייר אמר ש"אין תנור"	חדרי אמבטיה ומקלחות בשטח קטן מדי למזדקנים. אין מקום לכיסאות גלגלים ולמטפל.	אין תנור חמום באמבטיה.	חדרי אמבטיה ושירותים
	דייר ודיירת אומרים "יש רעש		שולחנות ל-8 דיירים	חדר אוכל

	מהדיירים"		ושולחנות ל-6 דיירים.	
	דייר אומר ש"אין מספיק מקום" דייר ודיירת אומרים ש"יש לפעמים רעש של הדיירים"	המלצה לסלון גדול .		סלון
		יש מרפסות מיותרות. הדיירים מעדיפים לשבת במרפסת בקומה תחתונה שם יש קשר עין עם הרחוב, ולא אוהבים לשבת במרפסת בקומה עליונה.	בקומה תחתונה : מרפסת פתוחה. יש בה כיסא נדנדה. בקומה עליונה : מרפסת פתוחה לא מקורה.	מרפסות

17. הערכת סביבה פיסית בהוסטל בית אלמוג, מט"ב אשדוד

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 10.10.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	אינפורמציה על הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			שכונת מגורים שקטה.	סביבת הבניין
			בסדר.	נגישות לתחבורה ציבורית ולשירותים קהילתיים
			על הכביש ליד הכניסה להוסטל	חנית רכב הסעה ליד ההוסטל
			שטח מתחם ההוסטל : 2380 מ"ר. שטח הבניין : 794 מ"ר.	תיאור בניין ההוסטל
		לדעת אנשי צוות החצר גדולה מדי, קשה לתחזוקה. חסרה פינת ישיבה עם פרגולה.	בחצר יש פינת חי גדולה. אין פינות ישיבה. אין מתקני משחקים.	חצר ההוסטל
		חסר מקום לפעילויות. לבני זכוכית מכניסים הרבה אור להוסטל.	את הממ"ד הפכו ל"חדר שאנטי" עם שטיחים, מזרונים וכריות על הרצפה. יריעות בד	פנים הבניין

			צבעוני מכסים את התקרה. יש שם תופים לשיעורי מוסיקה. יש חדר מחשבים. פינת כושר.	
		חלק מחדרי שינה קטנים, ואין מקום לאחסון. מיטת נוער צרות מדי למזדקנים.	לדייר המרואיין חדר לבודד.	חדרי שינה
	דייר טוען שצפוף לו בחדר האמבטיה.	חדרי אמבטיה קטנים מדי מאחר ומתקלחים בעזרת איש צוות.	לדייר המרואיין שירותים ומקלחת צמודים לחדר.	חדרי אמבטיה ושירותים
		דלתות שירותים נפתחות כך שיש זווית ראייה מפינת הישיבה. דרושה אסלה בסמוך למקלחת ולא בחדר נפרד.		
		המטבח לא פונקציונלי. גדול מדי ולא נוח לתפקד בו.		מטבח
	דייר טוען שהכיסאות "קצת זזים".	יש בו פעילויות לדיירים	4 שולחנות ל-8 דיירים בכל שולחן.	חדר אוכל
	דייר אומר "יש לפעמים רעש"	בסלון חסר מרחב. לא		סלון

		מתוכנן כראוי. חסר מקום אחסון למשחקי קופסא וקלטות.		
--	--	--	--	--

18. הערכת סביבה פיסית בהוסטל מערך דיור, עפולה

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 05.10.2009

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל, מדידות ותצפיות	
			נמצא בשכונת וילות שקטה מאד. גובל בצד אחד בבית כנסת ובצד אחר בגן ציבורי עם מתקני שעשועים.	סביבת הבניין
			אין תחבורה ציבורית.	נגישות לתחבורה ציבורית ולשירותים קהילתיים
			שטח מתחם ההוסטל: 600 מ"ר שטח הבניין: 305 מ"ר. בנין בן 3 מפלסים. יש אגף עם כניסה נפרדת, המשמש משרד לעובדת סוציאלית.	תיאור בניין ההוסטל
		דיירים מעדיפים לשבת במרפסת הצופה אל	החצר מקיפה את בניין. אין דשא, יש רק מילוי	חצר ההוסטל

		הסביבה, ולא משתמשים בחצר. חסר דשא. דיירים עוזרים בניקיון הגן.	אדמה כהכנה. בחלק יש ריצוף גרנוליט וגינון. הריצוף משובש. יש מדרגה בין 2 מפלסים בחצר.	
			יש 13 מדרגות חיצוניות עם שני מהלכי ביניים. המדרגות – חלקן מגרנוליט וחלקן עם ריצוף.	חוץ הבניין
		המדרגות מהוות בעיה למזדקנים.	חצי מפלס מעל לקומת כניסה- 3 חדרי שינה ופינת ישיבה. בקומה שנייה : 3 חדרי שינה ופינת ישיבה.	פנים הבניין
	דיירת אמרה שהמזרון לא נוח לה. שהחדר קטן . שהייתה רוצה ארון יותר נמוך שתוכל להגיע לחלק העליון שלו, ועם מפתח. רוצה להחליף שידה. ספה, כורסאות ושולחן חדשים שרעשים מהגן שבחוץ מפריעים לה לישון.			חדרי שינה
	דיירת אמרה שצריך להוסיף וילון למקלחון.	אין צורך באמבטיות. משתמשים רק במקלחות.		חדרי אמבטיה ושירותים

	דיירת אמרה שהכיר קטן		מטבח אחד בקומת כניסה ושני חצי קומה מתחת לקומת כניסה.	מטבח
	דיירת הייתה רוצה ריהוט חדש בסלון.			סלון
	דיירת ציינה ש"המקום קטן" במסדרון.			מסדרונות
			בקומה ראשונה : יש יציאה למרפסת מקורה. ומהמרפסת יציאה לחצר. בקומה שניה : יציאה למרפסת מקורה.	מרפסות

19. הערכת סביבה פיסית בהוסטל נורדאו, פתח תקוה

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 16.8.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל מדידות ותצפיות	
			נמצא במרכז מסחרי.	סביבת הבניין
			טובה מאד.	נגישות לתחבורה ציבורית ולשירותים קהילתיים
			חניה ליד מדרגות כנסה אל ההוסטל.	חנית רכב הסעה ליד ההוסטל
			ההוסטל כולל 3 קומות מעל קומת חנויות. שטח הבניין: 400 מ"ר.	תיאור בניין ההוסטל
			אין חצר.	חצר ההוסטל
			בקומה ראשונה יש משרדים. 2 חדרי חוגים בקומה שניה ושלישית.	פנים הבניין

	<p>דייר אומר שחדר שינה קטן. ש"ארון קטן, לא מספיק מקום", ש"חם בקיץ, יש מזגן רק בערב" שכלי רכב מהרחוב מפריעים לו לישון. דיירת אמרה ששותפה שלה רואה טלוויזיה בלילה וזה מפריע לה לישון.</p>		<p>חלק מחדרי השינה פונים לכביש ראשי סואן.</p>	<p>חדרי שינה</p>
<p>דיירים צודקים</p>	<p>דייר ודיירת ש"אין אור קטן ליד המיטה".</p>		<p>אין מנורות קיר ליד המיטות.</p>	
	<p>דייר אומר שצפוף ליד שולחן האוכל.</p>			<p>חדר אוכל</p>
		<p>צריך ריהוט עמיד נגד השחתה של דיירים.</p>		<p>סלון</p>
			<p>אין מעלית.</p>	<p>מעלית</p>

20. הערכת סביבה פיסית בהוסטל ראש העין, ראש העין

נכון לתאריך ביצוע הסקר : 16.8.2012

שילוב הערכה אובייקטיבית והערכה סובייקטיבית	הערכה סובייקטיבית		הערכה אובייקטיבית	הסביבה הפיסית של ההוסטל
	תשובות הדיירים לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	תשובות אנשי הצוות לשאלות פתוחות במידה ואין "שביעות רצון גבוהה"	אינפורמציה ממנהל ההוסטל מדידות ותצפיות	
			שקטה מאד.	סביבת הבניין
			טובה מאד.	נגישות לתחבורה ציבורית ולשירותים קהילתיים
			שטח מתחם ההוסטל : 1500 מ"ר . שטח הבניין : 700 מ"ר. בניין בן 2 קומות.	תיאור בניין ההוסטל
דיירים צודקים.	דיירת אומרת ש"אין ספסלים בחוץ". דייר אומר ש"אין איפה לשבת. צריך להוציא כסאות"	עושים "על האש" בחצר.	אין פינת ישיבה בחצר.	חצר ההוסטל
		לא מרווחים מספיק.		חדרי שינה
	דייר אומר ש"חימום מקולקל"	יש חדרי אמבטיה בשני גדלים.	יש תנור חימום.	חדרי אמבטיה ושירותים
		דרוש חידוש ארונות.		מטבח

In the subjective assessment of the physical environmental features, personal interviews were conducted with the users, hostels staff and residents, for examining their satisfaction from various aspects of the physical environment. This research phase included 20 staff members, and 40 residents that were chosen by the hostels managers. Respondents were over 40 years old with slight and medium retardation that have a verbal ability, a man and a woman in each hostel.

The well-being level assessment in hostels was combined from objective and subjective assessment. The three first places in rating were Akim's hostels.

The report has conclusions and recommendations for planning suitable hostels regarding the physical environment for the special needs of elderly residents with mental retardation.

Abstract

The aim of the study was to assess the physical environmental features in hostels for adult people with mental retardation and to identify the suitability of the hostels to the special needs of the elderly residents.

The research started in 2009 and after a break was completed in 2012.

The importance of this research lies in the unique combination of subjective and objective assessment for evaluating the level of well-being of elderly residents with mental retardation in hostels. The basis for the research was the assumption that there is a great potential in collaborating with people with mental retardation during the process of planning their living environment and learning about their preferences. It is possible to get reliable answers from people with mental retardation if the interview is using an appropriate questionnaire.

Thus, the research instruments were specially developed for this research, assessing the physical environment of the service systems in Israel designed for elderly people.

The research was conducted in 20 hostels for adult people with mental retardation in the Jewish sector in which at least 2 residents older than 40 years old were living. 8 hostels were populated since 2004 and 12 hostels were populated before 2004. The hostels were spread throughout the country: North–5 hostels; Center– 12 hostels; South– 3 hostels.

Data collection included observations, measurements and personal interviews. Personal interviews were conducted with 20 hostel's managers in order to get information about the residents and about planning regulations of the physical environmental features of the hostels.

In the objective assessment observations and measurements were taken on items of the physical environmental features around the hostel building, the building's yard, inside and outside the building. Regarding planning regulations, this research followed the literature for building hostels for elderly people, such as: accessibility to elderly people with wheelchairs accompanied with a care giver, acoustic planning suited for changes in hearing ability in old age, etc. The objective assessment of physical environment included 7 aspects of architectural planning: functional arrangement, geometric dimensions, safety and accessibility, climatic comfort, acoustic comfort, visionary comfort, interior design and furniture.

Assessment of Physical Environmental Features in Community Residences for Adult People with Mental Retardation

Yosifia Michalak, Arch. Ph.D.

This work was supported by a grant from Shalem Fund for
Development of Services for People with Intellectual Disabilities in the
Local Councils in Israel

2012